

SIEMENS

NORGE



Nr. 2
Juni 1965

Kastanjene blomstrer

Nå bugner de gamle kastanjetrær
blomstrende hvite i forsommervær.
Det sner en blomst for den farendе vind,
den kysser i fallet en unspikes kinn.

De duver i vinden de blomstrende trær
og grenene svaier som snehvite rær.
De bringer en sommer så herlig på ny
der de duftende står omkring i vår by!

E. K.

Industrien er vår viktigste levevei, og dens relative betydning øker fra år til år. I dag har over en tredjedel av Norges befolkning sitt levebrød i industrien. De skaffer ca. 40% av nasjonalinntekten, og 75% av verdien av vår samlede eksport representeres av mer eller mindre foredlede industrivarer.

Allerede disse tall er mer enn tilstrekkelig til å belyse den sentrale plass industrien inntar i vår samfunnshusholdning. Kort sagt, det er tatt et meget stort løft for å bringe vår industri opp på et forsvarlig og konkurransedyktig nivå. Meget er gjort, men ennå mer kan selvsagt gjøres.

Konjunkturmessig sett er vi kommet inn i et meget barskere klima og konkurransen blir stadig hardere og salget vanskeligere. Dette er viktig å ha klart for seg når man skal vurdere vår økonomiske situasjon i dag.

Det er av aller største samfunnsøkonomiske betydning at vår industri til enhver tid er i stand til å oppfylle sine samfunnsmessige forpliktelser. Disse forpliktelser er dels av økonomisk og dels av sosial art. Det lar seg ikke gjøre å skape grunnlag for varig sysselsettelse og gode arbeidsforhold for arbeidstagerne i en bedrift, dersom denne ikke kan hevde seg økonomisk og forretningsmessig.

Og dette igjen fører tilbake på de ansattes dyktighet, og evnen og viljen til rasjonalisering av effektiviteten . . .

For å nevne den sosiale side av saken kan man vel konstatere at neppe i noen annen periode av vår industrielle historie er det gjort så meget for de ansattes velferd, og heller ikke er der tidligere ofret så meget på forskningens område. Dessuten har industrien tatt seg av yrkesopplæringen, arbeidsleder- og bedriftslederutdannelsen. Og nye tiltak ser stadig dagens lys når det gjelder rasjonalisering, standardisering og øket produktivitet. For stagnasjon er tilbakegang, så skal man holde seg på toppen, må en bedrift følge med i utviklingen.

Omkostningene i bedriftene er øket kolossalt i de siste årene, konkurransen er hardere, og det igjen tilsier at hver enkelt av oss må løse de oppgaver vi blir satt til så godt som mulig. Vi har jo alle interesse av at det er full sysselsetting, som igjen skaper trygghet og velstand!

Funksjonærforeningens årsfest



Det var en riktig hyggelig stemning ved Funksjonærforeningens tradisjonelle årsfest i selskapslokalene «Ciro» den 26. februar allerede etter at man var ønsket velkommen av festkomitéens medlemmer og fikk en cocktail i hånden, en takk for sist, og hvordan det sto til i Sandakerveien, i Meinichsgate, i Rosenborggaten o.s.v.

Ja, for det var faktisk et år — for de flestes vedkommende — siden man hadde sett hverandre, til tross for at man var ansatt i SIEMENS NORGE A/S alle sammen.

Det var ialt 81 funksjonærer som «stilte». Våre damer med nylagt hår og den peneste kjolen, herrene i den mørkeste dressen og den hviteste skjorta.

Nede i garderoben fikk samtlige herrer ved ankomsten et «førerkort» — nei ikke for hverken bil eller traktor — men for hvilken dame den enkelte skulle «føre til bords».

Det som overrasket festkomitéen var at så mange damer hadde meldt seg slik at det bare var 2 herrer som fikk «dessverre ingen» til bords.

Bordplasingen og det arbeid som dette medfører ble også minimalt av den grunn, og man slapp slike bemerkninger som «hvor lenge må man være ansatt i Siemens for å få dame til bords».

Det er klart at med våre forskjellige kontorer i Oslo og med en kontakt tildels en gang i året blir man ikke særlig kjent. Av denne grunn måtte festkomitéen residere som konsulent for de mange som kom med spørsmål om «hvem er det?» — «hvordan ser hun ut?» — «er hun fra Sandakerveien?», «eller er hun fra Rosenkrantzgate?» o.s.v., o.s.v.

Jo, de fant da hverandre tilslutt, og vi kunne innta våre respektive plasser ved et nydelig dekket bord.

Funksjonærforeningens formann — herr Boye Evensen — var for anledningen festkomitéens formann og residerte også som toastmaster.

Etter en herlig champignonsuppe slo toastmasteren på gongongen og ønsket direktør Sveen og funksjonærene velkommen til denne tradisjonsrike fest. Han henviste så til det sanghefte som lå ved hver kuvert som viste en tegning av en tiur og at festen i år var kalt «Årets vakreste eventyr» eller en «tiurleik». Han håpet da også at denne «tiurleik» ville bli «Årets vakreste eventyr» og ønsket velkommen til bords med en morsom historie.

Direktør Sveen hilste fra firmaets ledelse og understreket betydningen av disse funksjonærfester. Han kom også kort inn på firmaets organisasjonsmessige og rasjonelle planer og om prosjektet Lindrud.

Mennesket lever ikke av mat alene, og det var derfor man prøvet å innskrenke «spisetiden» for å «komme igang» med dansen.

Herr Werner Romen takket på en meget spirituell måte for maten og henviste til direktør Sveens ord om rasjonalisering og mente at siden det var skam at 2 mann skulle gjøre én manns jobb, burde vel Boye Evensen ved siden av å være toastmaster egentlig også ha takket for maten.

Så ble det som seg hør og bør kaffe avec og dans med stor stemning inn i de små timer.

Alt i alt — et i alle deler meget vellykket arrangement.

!

Apropos de mange underslag, som avisene beretter om: Da jeg var direktør for selskapet nærer jeg en begrunnet mistanke mot de funksjonærer som regelmessig kom for tidlig på kontoret og som ikke tok ferie; jeg selv gjorde meg skyldig i begge deler!!

F. Heyerdahl.

Verden ville være meget mer behagelig å leve i, hvis vi alltid viste samme tålmodighet som vi utfolder, når vi vil ha en fisk til å bite.

Vi gratulerer!

70 år



24.6.65. Adm. direktør. T. Dehli Jemtland

REPLIKKUNST

Ingeniør Arne Johan Høeg ved S/T, som kunne feire sitt 40 års jubileum i firmaet den 1. mai d.å., har slik evne til å kunne si en ting med få, men treffende ord, at enkelte replikker «kommer på byen», som det heter.

Det kan derfor passe godt å trekke frem en av disse historiene nå, og ingeniør Høeg forteller:

«Vi hadde gitt tilbud til en av byens større bedrifter, men hørte ingen ting. Jeg ringte så direktøren i firmaet, og avtalte et møte dagen etter på hans kontor sammen med vedkommende formann hos oss som bearbeidet anlegget. Til stede ved konferansen var tidligere nevnte direktør, som for øvrig nå er pensjonert, hans kontorsjef, vår formann og jeg. Direktøren begynte med å lese gjennom vårt tilbud som var på ca. kr. 20 000.—, og bemerket at det var en stygg pris. Jeg kunne her berolige ham med at prisen var meget rimelig. At vi skulle komme til å tape noen kroner på jobben, visste jeg ikke på det tidspunkt. Så sier direktøren: «Vi fikk forresten nettopp en regning fra Dem på kr. 40 000.— (regningsarbeid), og vi kan jo knapt

se at noe er utført.» Her gjaldt det å handle fort. Jeg tenkte at en lengre utredning om en lang og dyr hovedledning ikke ville føre frem, og sier: «Ja, så pent kan det gjøres.» Direktøren brøt den stillhet som da inntrådte med å si: «Kan dere ta fatt mandag?» Og det kunne vi.

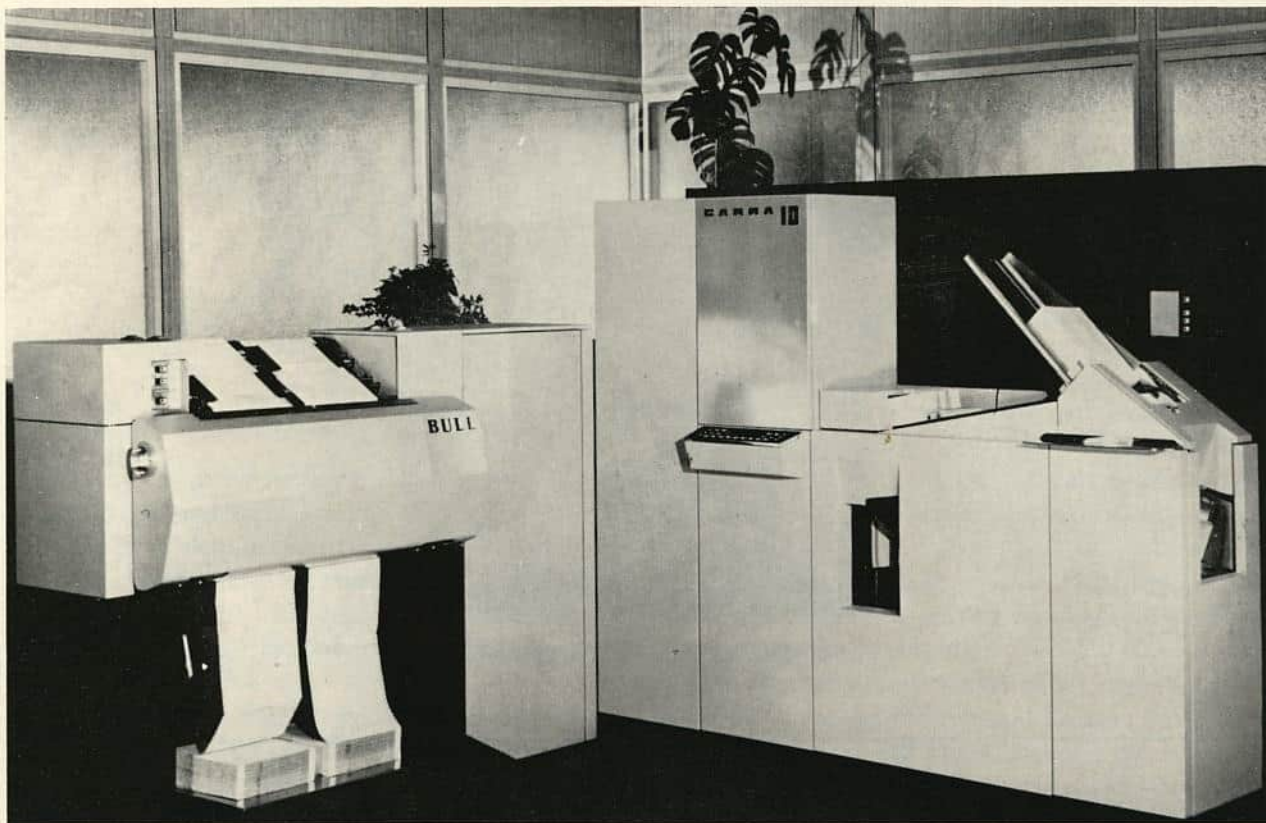
VERDENS PRODUKSJON AV ELEKTRISK ENERGI 1962

	Mill. kWh	kWh pr. innb.
Verdensproduksjonen*	2 655 400	854
U.S.A.	943 053	5 054
Sovjetsamveldet	369 275	1 667
Storbritannia	160 445	3 002
Vest-Tyskland	135 438	2 473
Japan	140 383	1 479
Canada	117 003	6 290
Frankrike	83 093	1 768
Italia	64 859	1 293
Øst-Tyskland	45 063	2 809
Sverige	40 630	5 373
Norge	37 743	10 346

* Ekskl. noen land med ubetydelig produksjon.

Nytt fra hullkortavdelingen:

Over til elektronisk



Siden vi startet med vårt konvensjonelle hullkort-utstyr 1. januar 1960, har det vært en voldsom utvikling av større elektroniske maskiner. Arbeidsområdene som blir bearbeidet ved hjelp av hullkort blir stadig flere og omfatter i dag:

Lagersaldering,
lagerfakturerings,
reskontro/inkasso,
hovedbokholderi,
selvkostbokholderi,
lønns- og gasje-oppgaver,
diverse statistikker og oppgaver.

Slik som utviklingen har gått er det vel snart ingen avdeling i Siemens som ikke har samarbeid med hullkortavdelingen. For å tilfredsstille våre «oppdragsgivere» har firmaet i disse dager bestilt hos Bull Norsk A/S en EDB maskin, Gamma 10. Gamma 10 er ingen stor elektronisk databehandlingsmaskin, men jeg tror at den databehandlingsteknikk som er benyttet i denne maskin gir vår bedrift mer effektiv og hurtigere behandling av oppgavene. Gamma 10 kan vel kalles en elektronisk

hullkortmaskin, fordi fordelene med den mest avanserte hullkortteknikken beholdes samtidig som den gjør bruk av lagret program.

I forhold til våre nåværende maskiner er kapasiteten stor. Gamma 10 leser, huller og skriver 18 000 kort pr. time. Hurtighukommelsen består av 2048 alfanumeriske posisjoner. Den aritmetiske enheten har innebygde kretser for addisjon, subtraksjon, multiplikasjon og divisjon. Som eksempel på arbeidshastigheten kan nevnes at addisjon eller subtraksjon av to seks-sifrede tall utføres i løpet av 0.22 millisekunder, eller 40 multiplikasjoner av seks-sifrede tall tar 200 millisekunder.

Selve analysearbeidet av våre bestående arbeider er allerede i gang og regnes avsluttet 1. oktober. I denne perioden vil det selvfølgelig bli et intimt samarbeid mellom de som får oppgavene og hullkortavdelingen. Jeg håper derfor at dette samarbeid vil gi seg utslag i bedre og mer rasjonelt oppbygde rutiner. Etter at dette er klart starter vi med programmering, formulartegning etc. som vi regner å være ferdig med ca. 1. mars 1966, og 1. april 1966 starter vi opp med Gamma 10.

BSk.

Fra «Familien Iversen ved bridgebordet»

Av R. Halle - 1945



Major Iversen satt Øst, og hadde sin trofaste ektemake, Charlotte Amalie, som makker, datteren Bibbi satt Nord og sønnen Einar Syd.

	Bibbi	
	♠ Ess K 9	
	♥ Ess K D	
	♦ K 8	
	♣ D 10 7 4 2	
Charlotte		Majoren
♠ D 10 6 4		♠ Kn 8 7 5 3
♥ Kn 9 7 4		♥ 3
♦ 9 5		♦ Ess D Kn
♣ Ess 5 3		10 6 2
		♣ K
	Einar	
	♠ 2	
	♥ 10 8 6 5 2	
	♦ 7 4 3	
	♣ Kn 9 8 6	

Bibbi talte raskt 5 honnørstikk og åpnet med 1 kløver. Majoren sa 1 ruter, Einar pass og Charlotte Amalie sa 1 grand, nærmest for å markere kløverhold. Bibbi doblet, hun kunne sin Culbertson. Majoren sa nå 2 spar, som hans hustru straks høyner til 4. Bibbi doblet, det fikk være måte på utfordring. Major Iversen redoblet, når ungdommen var respektløs, måtte det statueres et eksempel.

Einar spilte ut kl. 6 som gikk til majorens konge. Majoren tente sin norskavlede sigar med en mine som om det skulle være den fineste havaneser, og blåste røyken ut med en tilfredshet som bare seiersvisshet kan gi. De gamle var nå eldst allikevel, det ville sikkert vare lenge innen noen av barna igjen våget å doble sitt faderlige opphav.

Charlotte Amalie hadde i grunnen alltid vært

ham en god hustru. Som hun kunne gjette seg til hans innerste ønsker, hva nå enten det gjaldt mat eller de kort hun la opp som hans makker. Hjertertaperen kunne passende anbringes på kl. Ess og når Bibbi ganske sikkert hadde ruter K, var 5 trekk opplagt. Jaså, du doblet, sa majoren med tydelig velbehag.

Imidlertid var majoren ikke en så dårlig spiller at han ikke oppdaget at spillet bød på visse vanskeligheter tross alt. Hans ellers så lydhøre hustru hadde til en avveksling glemt å sørge for de inntømster som selv en tapper major ikke kan klare seg foruten. Han måtte nok av med et hjerterstikk, så dette med fem trekk var en altfor optimistisk kalkyle. Men 4 sto, og det var jo heller ikke dårlig. Nå gjaldt det imidlertid å komme inn på bordet, så majoren spilte spar Kn. Til hans store forbauselse fikk knekten beholde stikket. Hva mente Bibbi med det?

Majoren likte seg ikke, det var et åpenbart forsøk på å trosse hans bestemte ønske om å komme inn på bordet. Autoritetstro var ikke av de ting som kjennetegnet ungdommen nå til dags.

Men hun skulle til pers, den nesevise jentungen, tenkte majoren, og spilte en spar til. Den nesevise stakk med kongen, tok for hjerteress og fortsatte med hj. K. Majoren stakk og ga mer spar. Bibbi var atter inne og spilte nå et kort som ingen hadde ventet: hj. D! Einar rynket brynene, det var da et merkelig innfall, og Bibbi som ellers spiller så godt. Hun måtte da vite at faren var renons i hjerter og at hun bare godspilte Kn. på bordet.

Men også majoren rynket brynene, og ga seg til å tygge på resten av den norskavlede. Han kunne ikke la datteren beholde stikket for hj. D, for det ville være beten. Følgelig måtte han stikke, med *sin siste trumf*, og nå hadde han bare en sjanse: at ruterkongen satt single. Noe mirakel skjedde imidlertid ikke, majoren måtte gi fra seg et ruterstikk og dessuten et kløverstikk, og gikk 2 beten.

— Jeg hadde ikke behøvd å gå mer enn 1 bet, sa majoren, bare jeg hadde spilt ruter D før esset.

— Du hadde ikke behøvd å gå bet i det hele tatt, kom det kjapt fra Bibbi, bare du stikker med kl. Ess med en gang og tar ruterfinessen.

Men Charlotte Amalie sa at alt sammen var hennes feil, hun hadde ikke kort til å gå rett i 4 spar. — Det var den bemerkningen som reddet kvelden, ellers hadde majoren gått opp og lagt seg.

Vi leser i en engelsk avis at to politibiler som skulle demonstrere trygg trafikk og fin kjøreteknikk for 10 000 begeistrede tilskuere, kolliderte front mot front. Begeistringen blant tilskuerne steg da til jubel.

Stor serie pantografskillebrytere



Vi ser her i forgrunnen prøvestasjonen for pantografbrytere, hvor hver bryter blir justert og prøvet mekanisk. I bakgrunnen «sakser» klar for emballering.

Som mange vet, er det ved sterkstrøms-fabrikken i Trondheim de siste år utviklet pantografskillebrytere for 145 og 300 kV. Utviklingen av denne bryteren har utvilsomt vært fabrikkens konstruksjonskontors hittil største oppgave, og har pågått i nærmere 3 år. At produktet har hatt en både dyr og problematisk fødsel må åpent erkjennes, men de siste omfattende prøver som bryterne nå har gjennomgått, viser med all sikkerhet at vi er kommet frem til et førsteklasses produkt.

Av tekniske ting kan nevnes at bryteren i sin helhet er bygget av aluminium. Det er første gang dette materialet er benyttet på våre brytere. Aluminiumets gode egenskaper m. h. t. ledningsevne, korrosjonsbestandighet, stor mekanisk styrke, samt lav spesifikk vekt gjør det til et høyst fordelaktig materiale for brytere for høyere spenninger.

Hver bryterpol er forsynt med en elektrohydraulisk driftsanordning, som også er utviklet ved fabrikk. Driftsanordningen har for øvrig vært omtalt i «Siemens-avisen» tidligere.

Pantografskillebryterne er tidligere produsert i 3 serier til en samlet verdi på nærmere 1 mill. kr. for innenlandsk kraftforsyning. At disse kunder har funnet bryterne tilfredsstillende kan det neppe være tvil om, da de samme kunder på nytt har bestilt pantografskillebrytere, denne gang til en samlet verdi på ca. 2 mill. kr. Denne serie er i sin helhet

blitt fremstilt ved fabrikk. Det er da lett forståelig at den har vandret som en stor «pølse» gjennom de forskjellige avdelinger, og gjør seg i skrivende stund sterkt bemerket i montasjehallen. De siste bryterne i serien forlater fabrikk i sommer. Serien skal gå til anlegg som vi har montasjen av jevnt fordelt over hele landet.

Vi setter ellers stort håp om eksport også av pantografskillebryterne til andre land, slik vi har opplevd det for våre høyspente effektbrytere av andre typer.

OB

I sommervarmen

Lærerinnen i småklassen spurte lille Per om han kunne fortelle henne om en kalv var hankjønn eller hunkjønn.

Per tenkte seg om en stund, og så svarte han:

— Da må jeg nok se kalven først.

Så var det fru Hansen som oppsøkte en psykiater for å få et råd.

— Mannen min tror han er en bil, forklarte hun.

— Vel, vel, frue, sa legen. De får sende Deres mann opp til meg i morgen klokken 11, så skal jeg snakke litt med ham.

— Klokken 11, svarte fru Hansen. Da er det dessverre helt umulig for ham, for han skal møte i retten for å ha stått feil parkert.

Unge fru Salvesen var en tur i Paris og en dag fikk mannen hennes følgende telegram:

— Send penger. Har fått en ubehagelig tannhistorie.

Hennes mann, Salvesen, sendte omgående følgende svar:

— Har ingen penger. Sender tusen kyss.

To dager etter mottok Salvesen nok et telegram:

— I orden. Tannlegen fornøyd med kysse.

Det er midt i storbyen man treffer på mennesker med den sterkeste naturfølelse.



Hun hører til den sorten av kvinner som bruker jumper for varmens skyld.

Støyplagen ødelegger oss

Av Lulle Blom, Trondheim.

Redusere støyplagen — hva slags støy? Hvilke lyder? Alle uønskede lyder som belaster og irriterer oss, hjemme, på veien og arbeidsplassen. De fører til nervøst betingede sykdommer og gjør sitt ødeleggesverk, *enten vi er det oss bevisst eller ei*. Teknikkens goder, som f. eks. å overvinne avstandene, betales så menn dyrt nok: *utallige forspilte liv, også indirekte* — alle Støyens ofre.

Hva kloke hoder utklekker til støybekjempelse, må naturligvis vedtas og legaliseres av regjering og nasjonalforsamling. Og håndheves av politi og helsemyndigheter, som bl. a. må utstyres med lyd-målere. Håndhevelsen blir vel det vanskeligste i vårt «Demokratiske» land, hvor alt er «gelé», som advokaten svært treffende uttrykte det. I mange land har det delvis lyktes å redusere bråk. Det er således forbudt å fly over Paris. I Sveits må det innendørs maksimale lydnivå ikke overskride 45 desibel (lydstyrke). I Vest-Tyskland er reiseradio bannlyst ute, f. eks. på badestrender. Lydstyrken må være så lav innendørs at intet høres utenfor. Mange steder må kjøretøyer testes regelmessig for lydstyrke, mot evt. inndragning av lisens. Og enhver portabel radio må utstyres med høretelefon. Alt dette, og mange andre tiltak arbeider nå britene med. Det besindige England kom sent, men det kom godt, med en stor sammenslutning av lokale autoriteter, «Noise Abatement Society». Noe av det første selskapet slo ned på, var den elendige lyd-isolasjonen i hus, navnlig leiegårder. Den røde tråd i den engelske antistøypropaganda er folkeopinionen. Publikum må lære at ethvert menneske *har rett til å hvile og arbeide i fred*.

I Norge er støyproblemet opprørende neglisjert både av det offentlige og menigmann. Hva skal man si til slikt som å legge flyplass innenfor Trondheim bys grenser? Og det når hele verden forøvrig legger flyplassene vekk fra byer. Og med de vérop og mentalhygieniske advarsler man har fra Fornebu. — Men myndighetenes unnlathet har ikke hele ansvaret. F.eks. om natten å tappe vann, smelle dører, ruse biler, klakke ned trapper med høye heler. Eller uten hemninger og hensyn torturere med «bakgrunnsmusikk». Så å si alle unge har vennet seg så til støy at de ikke kan unnvære den. De tåler ikke stillhet, selv ute i naturen må all ulyd en radio kan produsere, mobiliseres, en uhyggelig åndens svartedau som forpester verden. Dessverre er meget larm tilsiktet, som f. eks. plebsens skråll og hvin, knallheter og kinaputt eller ulovlighet som ikke å slå

av motoren eller unnlate lydpotte. Det hjelper lite å vite at det dårlige hjem opprinnelig har skylden. Eller at «dæm skal kjækk sæ».

Lydbekjempelsen har appell til alle, uansett alder eller stilling. I egen interesse. Hver enkelt som farer stilt, er med på å bedre folkehelsen, takke for og ære den nåde, gave og ansvar som livet er.

Sterkt trafikerte strøk, med boligkomplekser og store barne- og ungdomskull av den moderne opprådde sort, er beste grobunn for nervøse spirer. Her må enhver katt-søvn som våker lett, og er nervøst disponert, bli verre og miste normal søvn og hvile. Tyr man da til sovemidler har man før man vet ordet av det den *onde sirkel*. Stimulanter — nar-kotika — kaffe, sigaretter, sovetabletter, som man uhyggelig fort blir avhengig av, og snart hverken blir våken eller sover på.

Vår vidunderlige Camilla Collett kaller søvnen «Naturens største Velgjærning». Og søvnløsheten «Denne mørkets Igle, der usynlig suger vor Livskraft, og hvis Umættelighet stiger jo mere den berøver oss». Dette var skrevet for 150 år siden, lenge før verden var velsignet med alskens tekniske forstyrrelser, natt og dag — inne og ute: radio, larmende kjøkkenmaskiner, trailere, fly og alle helvedesoppfinnelser i trafikken, som forfølger oss — over alt! Er det rart at hvert annet menneske i dag plages av overtretthet av den enkle grunn at de *aldri får ro*? Med «ro» mener vi å være fritatt for ubehagelige inntrykk, lydforstyrrelser f. eks. som misbruker vår nerve- og hjernevirksomhet og overanstrenger våre sanser, som f. eks. hørselen. Bringer i ulage de indre organer, sekresjonen og balansen mellom arbeide og hvile, også det innvortes, ubeviste. Moderat og generelt kan man si med en svensk prof. dr. med. som har sagt: «Bullret är mycket sjukdomsalstrande». Eller med de engelske og norske: «For mye lyd i det daglige liv virker fysisk og mentalt fullstendig utmattende. En utmattelse som ingen vitaminer hjelper for. Bråk hindrer konsentrasjon og tenkeevne. Reduserer arbeids-effektiviteten og øker ulykkesfrekvensen i industrien og trafikken.

Det er selvsagt umulig med noen linjer å forklare tilnærmelsesvis alle støyplagens fatale følger for vårt liv. De er legio. Eller nevne alt som burde og *kunne* gjøres til støyens bekjempelse. På langt nær all støy er uunngåelig. Derfor beskjefteiger støyproblemet hele den vitenskapelige verden, hva man bl. a. ser av fagskrifter og populær helseopplysning — endog i Russland! Sosiologer, psykologer, jurister, sosial-, retts- og indremedisinere. Måtte dagspressen og kringkasting sette seil og kluter inn til støtte for disse livsviktige bestrebelser!

Siv.ing. Kjell Høitomt:

Transmisjonslaboratoriet

Et nytt foretakende, transmisjonslaboratoriet, er vokst opp ved firmaets Oslo-avdeling. Nedenfor gis det en oversikt over bakgrunnen for opprettelsen, hvilke oppgaver som hittil er løst og hvilke nye som ligger foran.



Interiør fra Rosenborggt. 19.

Først vil det uten tvil være på sin plass å definere begrepet transmisjonsteknikk i den betydning ordet har fått innenfor svakstrømterminologien. Ser vi nærmere på de arbeidsområder firmaets teletekniske avdeling (avd. 40) beskjeftiger seg med så dukker tre stikkord frem, nemlig telegrafi, telefoni og transmisjon. Mens telegrafi og telefonigruppene sørger for oppbygging av fjernskriver- og telefonstasjoner på sentrale steder i vårt land, har transmisjonsgruppen til oppgave å skaffe forbindelse mellom disse sentra. Det ville f. eks. være lite effektivt med telefonsentraler i de enkelte byer om disse ikke på en eller annen måte kunne knyttes til hverandre. Transmisjonsteknikken benytter seg av mange midler ved opprettelsen av de såkalte kanaler mellom sentraene.

Som overføringsmedium har vi luftlinjer (stolpe-rekker), symmetriske og koaksiale kabler samt ikke å forglemme eteren selv. For å kunne nyttiggjøre seg disse transmisjonsveiene trenger man et sinnrikt elektronisk utstyr i form av lavfrekvensforsterkere, bredbåndsforsterkere, bærefrekvensanlegg, radio- og radiolinje-anlegg.

Gruppe 43, som steller med dette spesielle arbeidsområdet har i lengere tid hatt to hovedvanskeligheter å stri med, Siemens & Halskes manglende muligheter for «skreddersøm» samt den økende innenlandske produksjon. Vårt stamhus har et meget stort produksjonsprogram innenfor transmisjonssektoren, man var likevel til stadighet stilt overfor spesialønsker og spesialkrav fra kundenes side som

stamhuset ikke hadde anledning til å løse. Siemens & Halske har selv sagt lagt opp sin produksjon basert på store serier standardutstyr. Hva den innenlandske produksjon angår, vil det sikkert være kjent av de fleste at Regjeringen i årene etter krigen har arbeidet målbevisst for å styrke innenlandsk industri på det kommersielle elektronikkområdet.

Vi må faktisk regne med at statsetatene som Telegrafstyret og Forsvaret etter hvert i det alt vesentlige vil kjøpe norskprodusert utstyr. På bakgrunn av de ovennevnte fakta ble det i begynnelsen av 1963 tatt initiativ til å opprette et laboratorium med det formål for øye å tilpasse Siemens & Halskeprodusert utstyr etter kundens ønske og å konstruere utstyr utenfor Siemens & Halskes program samt å skape teknisk miljø og know-how. Tanken var videre at laboratoriet kun skulle føre oppdragene frem til prototyp og tegning mens selve produksjonen skulle foregå i en fabrikkasjonsenhet felles for hele firmaets svakstrømssektor.

Behovet for et slikt foretagende viste seg snart ikke å ha vært overdrevet. På den korte tiden som er gått siden opprettelsen er svært mange oppdrag løst og nye kommer stadig inn. I noen av tilfellene har det dreiet seg om oppbygging av en enkelt enhet, men som regel har det vært snakk om serier. Det er Telegrafstyret og Forsvaret som i første rekke står som kunder.

Av spesielt interessante prosjekter nevnes:

Konstruksjon av et nytt bærefrekvenssystem basert på bruken av S & H's grunnelementer, utvikling av digitale tidgivere, konstruksjon av gaffelenheter på trykte kort samt utvikling av plottesambandsutstyr for Luftforsvaret. Det omtalte bærefrekvenssystemet sees for øvrig på høyre siden av interiørbildet. Oppdraget var på 1.3 mill. kr.

Såvel hva teknisk miljø og know-how som økonomi angår, ser vi allerede resultater av foretagendet. Det kan blant annet nevnes at transmisjonsgruppens bestillingsinngang i denne perioden er øket til over det dobbelte. Som følge herav er firmaet interessert i å utvide det hele basert på naturlig vekst etter hvert som oppdragsmengden øker. Vårt stamhus har studert utviklingen og gitt sin fulle og uforbeholdne tilslutning. Som det neste utviklingstrinn er det besluttet å starte produksjon av 12-kanal bærefrekvenssystemer. Igangsetting av en slik produksjon kommer delvis til å gå i laboratoriets regi og er nærmeste større oppgave som foreligger. Idet disse linjer skrives har vi allerede et besøk ved Siemens' fabrikk i Belgia bak oss. Her ble de nærmere enkeltheter omkring denne produksjon endelig avgjort, idet bladet leses er prosjektet forhåpentligvis allerede under igangsetting.

Folkegaven til Norges Røde Kors

22. september i år kan Norges Røde Kors se tilbake på 100 års arbeid — et arbeid i humanitetens tjeneste, under krig og katastrofe og i det daglige, jevne, men uhyre viktige rutinearbeid.

Mange fikk under den siste krigen erfare hva Røde Kors var — og vet at organisasjonen står klar og kan gjøre tjeneste der andre må gi opp. Og hver dag — under krig som i fred — er det behov som nødvendiggjør Røde Kors eksistens og virksomhet, ute så vel som hjemme.

Felles for den virksomhet Røde Kors driver i dag er imidlertid dette: Skal man oppnå noe med effekt, må arbeidet bygges på mer enn entusiastisk fritidsinnsats. Det må et solid økonomisk fundament til.

Dette er noe av bakgrunnen for at gode venner av Røde Kors har tatt initiativet til å skaffe midler til den videre drift av Røde Kors-arbeidet i Norge: En folkegave i forbindelse med jubileet, ikke bare som en takk for verdifull innsats gjennom 100 år, men som en garanti for årene som kommer.

Folkegaven til Norges Røde Kors skal brukes til arbeid i vårt eget land — og er i realiteten en billig forsikring for vår egen fremtid, en gave fra alle nordmenn til alle nordmenn, kanalisert gjennom en organisasjon som vet *når* og *hvor* hjelpen trengs og hvordan den skal gjøres mest effektiv.

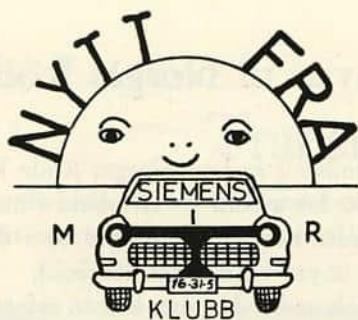
Trygghet i dag og for fremtiden, kan vi bruke som et motto for Norges Røde Kors' virksomhet. Det er nok av sosiale oppgaver i vårt land som venter på løsning, og vi vet aldri når katastrofen kan ramme oss. Da er det viktig at noen står klar til å yte assistanse.

Folkegaven skal være et av midlene til å løse disse saker — du kan selv være med ved å yte ditt bidrag.

Gi en time

I dagene etter 8. mai vil nordmenn over hele landet gi en timelønn som et bidrag til Folkegaven til Norges Røde Kors. I de fleste bedrifter vil tilsatsmannen få tilsendt informasjonsmateriell og flygeblad til utdeling blant de ansatte. Innsamlingen vil bli lagt opp på den mest hensiktsmessige måte i hver bedrift — enten ved hjelp av lister, frivillig lønnstrekk eller på annen måte.

Hver enkelt av oss har mye å takke Røde Kors for — og *din* timelønn vil gi trygghet for deg og dine i tiden som kommer. Hver krone Folkegaven gir Norges Røde Kors vil komme landet og nordmenn til gode.



UNDERSTELL-BEHANDLING

Det har vært utført understellsbehandling gjennom tidene med de forskjelligste resultater. Mange har kostet på sine biler store summer og blitt svært skuffet. Det har vært vanskelig for klubben å skaffe seg en forbindelse som utfører et skikkelig arbeid, idet det som regel er dette det skorter på når resultatet blir dårlig. Det har nå lyktes oss å skaffe en forbindelse som utfører dette arbeid riktig etter M.L.-metoden og som garanterer arbeidet. M.L.-metoden er sprøyting av understell etter steamrensing, og boring av huller i kanaler, dører og rørkonstruksjoner. Det sprøytes inn rustbeskyttende stoff og hullene blir tettet med gummiproppler. Sprøytingen foretas med høytrykk-sprøyter som forstøver og fordeler stoffet inn i alle hulrom. Etter 1 år blir bilen forevist verkstedet og eventuelt etterarbeid utført gratis. Vi har ca. 25 % rabatt på listeførte bruttopriser.

H. P.

LITT OM KASKO-FORSIKRING

Etter inntruffet skade skal De straks sende melding til forsikringsselskapet eller dets nærmeste agent. Reparasjon må ikke settes i gang før skaden er besiktiget og taksert, og samtykke gitt fra selskapets hovedkontor. Utgiftene til takst betales av forsikringsselskapet. Etter at reparasjonen er utført, og De har gitt godkjennelseserklæring til verkstedet, betaler forsikringsselskapet regningen med fradrag av den obligatoriske selvassurandseandel som De selv må betale direkte til verkstedet. Avsavgodtgjørelse, verdiforringelse o.l. dekkes ikke av kaskopolisen. Idet øyeblikk selskapet har utbetalt erstatning til Dem — eller det er på det rene at utbetaling vil finne sted — blir skaden notert som *bonusreduserende*, dvs. at forsikringen rykker 2 bonusklasser ned fra første ordinære premieforfall. For forsikringen gjelder følgende skala.

Bonuskl. 0 - spesialtariff	Bonuskl. 5 - 20% rabatt
» 1 - 65% tillegg	» 6 - 30% »
» 2 - 35% »	» 7 - 40% »
» 3 - 0% rabatt	» 8 - 50% »
» 4 - 10% »	» 9 - 60% »

Nytegning starter i bonusklasse 3. Ved skadefri kjøring rykker man hvert år ett trinn opp på ska-

laen. Ved skade går man hvert år ned 2 bonusklasser for hver skade. Dette gjelder ikke ved tyveriskade når godkjent ratt- eller girlås har vært i funksjon, og heller ikke ved brannskade. Hvis en forsikring etter disse regler kommer i bonusklasse 0, vil det bli beregnet tilleggspremie etter bestemte regler.

Mer om dette i neste nr.

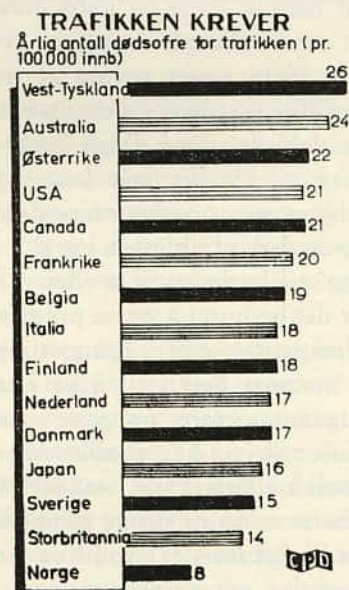
FARTSDJEVELEN —

Noen mennesker mister all sunn fornuft så snart de sitter bak rattet på en bil. De tror at en vei, for ikke å snakke om en autostrada, er deres private veddeløpsbane og ser det da som sin plikt å holde gasspedalen i bunnen hele tiden. Heldigvis er det også en annen kategori mennesker som gjør bruk av veiene, og hvordan fartsforholdene ligger an på de store bilveiene, kan vi tydelig se på vår trafikk.

Undersøkelser på dette feltet er ikke alltid nøyaktige overalt, så vi har tatt de tyske autostradaene om søndagene som forbilde, da disse tallene er omhyggelig kontrollert.

Naturligvis er forholdene i hvert land forskjellig, men i store trekk gir disse tyske tallene et inntrykk av farts-situasjonen på store bilveier i sin alminnelighet. Det er klart at sammensetningen av et lands autopark spiller en stor rolle.

Jo flere dyre, kraftige vogner, jo høyere blir pro-senten som kommer over 100 km/time i gjennomsnittsfart, og har et land en autopark som hovedsakelig består av småvogner, ligger gjennomsnittsfarten lavere. Med de tyske bilmerker og Tysklands hele autopark tatt i betraktning, skulle disse tallene gi et ganske godt bilde av situasjonen på store bilveier overalt i Europa.



Glimt fra Egypts fortid og nutid

Tekst og fotos:

Cand. oecon. Irmgard Wrede.

I 1961 gikk min mangeårige drøm i oppfyllelse: Å se de gamle faraoenes rike. Jeg kom med båt fra Piræus til Aleksandria, og båten hadde så vidt klap-
pet til kaien, da en hærs-kare av fattige fellaher vel-
tet ombord for å bære bagasjen. Advart på forhånd
satt jeg på mine koffert-er som en høne på gullegg og
tillot ingen å røre dem inntil en mann med lue
«Reisebyrå» kom frem og beskjedent tilbød sin tje-
neste. Så gikk jeg beroliget ned landgangen, men
ved å snu meg så jeg min bagasje ble kastet over
relingen, mannen hoppet etter og forsvant i men-
neskevrømmelen. Jeg som en rakett etter ham, og
snart fant jeg sakene mine under tepper og bylter.
Under mengdens protestskrik halte jeg alt frem og
dro alt sammen etter meg til en taxi, dvs. først til
tollboden. Jeg plaserte alt tett inntil meg, mens jeg
fylte ut deklarasjonens mange spørsmål, men sanne-
lig, da jeg var ferdig var allerede en bag forsvunnet
igjen. Tapet var ikke stort, regnkåpe, paraply og
noen andre småting. Når man skal oppleve et annet
land skal man ikke ta slike tap høytidelige, det
fant- es vel — det var min naive tro — i Kairo for-
retninger hvor det var slike ting å få kjøpt. Lite
ante jeg at jeg at neste dag i disse foretningene
skulle bli gjenstand for den ene lattersalven etter
den annen, for med det samme min arabiske tolk
ba om regnkåper og paraply, kniste hele butikken.
Hva i all verdens rike skulle denne fremmede dam-
en med regntøy i Egypt? Det regner jo ikke her og det
fant- es ikke slike ting å få kjøpt, så det fikk jeg pent
vente med inntil jeg kom tilbake til den fuktige
Norden. Vel, det var min første nokså komiske
opplevelse i nåtidens Egypt. Mer tragisk var en
spasertur om kvelden i gatene når det frem fra
mørke portrom stadig dukket opp sultne barn helt
ned til 3—4 års alderen, og bønnfalt om en «Bak-
schisch» (pengegave). Disse underernærte smårol-

lingene er helt forlatte, og må på egen hånd tigge
seg til den maten de trenger. De sover i portrom eller
på gatene om natten, men så ligger også barnedøde-
ligheten for hele landet på 51.1 %.

Nei, vi får heller gå årtusener tilbake i Egypts
historie. Da holder man pusten ved å se all den
herlige gamle kultur. Følg meg først til IBN-Tulum-
moskéen, den eldste godt vedlikeholdte arabiske
bygning med en grunnflate inkl. de indre gårdsplas-
sene på 25 700 m², eller til den skjønn- e Sultan-
Hassan-moské. Glem ikke å ta skoene av, for i de
arabiske land står man ikke foran sin Gud uten å
ha tatt av skoene og vasket hendene.

Vi kjører opp gjennom det øde bratte ørkenfel-
let Mokattan, til Sitadellen, hvor det er vidunder-
lig utsikt over hele Kairo, Nildalen og helt til pyra-
midene. Der oppe finner vi den praktfulle alabast-
moské Mohamed-Ali med 366 små oljelamper, en
for hver dag. Moskéen har 5 slanke minaretter, der
«Muezzin'en» kaller de troende til bønn fem ganger
daglig. Opprinnelig var det 6 minaretter, men ett
måtte rives, idet bare moskéene i Mekka har lov
og rett til 6 minaretter.

Imidlertid skal vi ikke fortape oss for meget i
de arabiske bygningene. Den fortiden jeg lette etter
var mange årtusener eldre, så jeg var ivrig etter å
komme til Memfis, metropolen i det gamle Egypt,
grunnlagt 2900 f. Kr. Mesteparten ligger i ruiner,
bare få ting minner om den store fortiden. Vi står
da først under palmer og ser den 8 m lange og 4 m
høye alabast-sfinxen, og ikke langt derfra ligger
kolosstatuen av Ramses II som veier 80 tonn. Hvor
stor den er får man et begrep om når man hører
at bare et øre er 50 cm langt. Statuen har man hit-
til ikke kunnet transportere, men en annen som
også ble funnet i sanden står nå foran jernbanesta-
sjonen i Kairo. Så gikk turen til Unas-pyramiden



Alabast-sfinx under palmer i Memfis.

fra året 2350 f. Kr. og vi krøp nedover en lang trang gang for å komme til gravkammeret med de mange bilder og hieroglyfer som forteller om kong Unas' hele livshistorie. Jeg var så heldig å ha som guide en professor i egyptologi på hele reisen, og hans begeistring smittet meg slik at jeg hadde inntrykk av at årtusene forsvant, og jeg vandret rundt i de gamle tider som for meg forekom lys levende igjen. Kommet opp fra de mange underjordiske rom møtte det oss en brennende ørkensol, men vi gikk ufortrødent videre til kong Djoser's «Trinn-pyramide» i Sakara, den eldste hittil kjente pyramide fra det 3. dynasti, år 2600 f. Kr. 60 m høy ruver den over hele arealet med søyleganger, templer, presteboliger osv., dekkende et areal på 15 ha. Dessverre var det ikke adgang til det indre på grunn av steinras.

Vi besøkte også de hellige Apis-oksenes gravkammere. Disse for egypterne hellige dyr, fikk sine gravkammere med mange farverige veggmalier og hieroglyfer, akkurat som konger. Veien nedover var en balansedans på ujevne steiner, hopping over jordsprekker og delvis i mørke, men de store pyntede gravkamrene, det ene etter det andre i 340 meters lengde under jorden, oppveiet alt bryderiet.

Men kreftene er dessverre begrenset, og om ettermiddagen var vi så lei og trett av både kryping i trange underjordiske ganger og vandring i sand og støv i stekende sol, at vi med den største glede steg opp på ørkenens skip, kamelen. De som tror at en slik ridning er en fornøyelse må nok tro om igjen. Kamelenes knær er så lite elastiske at man har følelsen av at hvert skritt kjennes som et dunk helt opp til hjernen. Men vi nærmet oss da langsomt den fantastiske silhuetten som dannes av de pyramidene ved Gize: Cheops, Chefrem og Mykerinos, alle bygget i det 4. dynasti (2550—2450). De danner så å si skille mellom de grønne fruktbare markene av Nildalen og ørkenens uendelige tomhet og trøstesløse

sandsletter, og overfor disse gigantiske monumenter for evigheten foretrekker jeg å uttrykke mine følelser med forfatteren Gøran Schildt's ord: «All travlhet forsvinner for den strenge styrken og den oppløftede majestet som taler til oss fra disse ruvende monumenter fra gammel tid. Skiftingen mellom sol og skygge og skyene over den endeløse ørken, det er pyramidenes eneste jevnbyrdige medspillere.»

Vi får en anelse om egypternes romdimensjoner når vi hører at Peterskirken i Roma pluss Pauluskirken i London, samt Westminster Abbey kunne plasseres i Cheopspyramidens indre.

Har man rikelig tid i Kairo, får man reservere en del timer for et besøk i muséet, som oppbevarer mange rike funn fra faraoenes graver, det er en gullgrube for gammel bildende kunst og skatter uten sidestykke. Imidlertid må vi reise videre, Luxor, Karnak og Teben venter på oss. Nattoget førte oss til Luxor, og vi gikk med en gang til det store Luxor-templet. Adgangen var ikke lett, idet Nilens vannstand hadde vært så høy som ikke på 80 år, og ennå var hele området dekket med slam. Man må være ytterst forsiktig med å komme i berøring med det, idet det inneholder den farlige mikroskopiske lille hakeorm, bilharcia, som trenger gjennom huden, går direkte i blodet og ødelegger lever, nyrer og blære. Da egypterne både drikker Nilens vann og bader i den — annet vann finnes jo ikke i Egypt — har ca. 91 % av befolkningen bilharcia-sykdommen, en av årsakene til at gjennomsnittslevealderen bare er 28 år. Det er forresten litt rart for oss europeere å se menneskene der gladelig sluke vannet, hente det til matlaging og bade i Nilen, når mennesker og dyr slipper sine fornødenheter rett ned i floden, og også døde dyr kastes i elven. Vel, det var nå det, andre land, andre skikker.

— Vi balanserte da på utlagte bord inn i det



Bedende bedunier foran de tre pyramidene i Gize: Cheops, Chefrem og Mykerinos.



Sfinxallée i Karnak.

skjønne templet med de mange høye søyler, grunnlagt av Amenofis III, men delvis ødelagt av Amenofis IV, kalt Echnaton, som erstattet den gamle religion med én-gud-troen og flyttet metropolen fra Teben til Tell-el-Amarna. Her regjerte Echnaton med den skjønne dronning Nefertiti. Kanskje var han den første bevisste fredsfyrste, for han hatet krigen. «Ikke én soldat til noen krig» erklærte han for 3300 år siden.

Imidlertid opprettet Tut-ankh-Amon de gamle forhold igjen, og Ramses II bygget videre på Luxor-templet. Enda mer imponerende er, etter mitt skjønn, søylehallen i Amon-templet i Karnak, 134 søyler i 16 rader på en grunnflate som Kølnerdomen. En herlig sfinxallé fører til Amon-templet, og når man går opp på en av de enorme pylonene (tårn som flankerer hovedporten) har man en vidunderlig utsikt over sfinxalléen og hele tempelområdet.

Noen av reisens høydepunkter er vel besøket i Teben. Dahabijen, Egypts typiske fartøy med hvite latiner-seil, førte oss over til Nilens annen bredde til Teben og «Kongenes dal». Mens de eldste faraoene ble begravet i pyramider, forandret Tutmosis I (1557—1503) denne skikken, fordi gravrøvere stadig plyndret pyramidenes gravkammere, som skulle være et sikkert hjem for det døde legemet. De gamle egypteres tro gikk ut på at de døde for å oppnå det evige liv etter døden, også måtte bevare kroppen, som derfor ble balsamert. Hadde gravrøvere ødelagt mumien, var også mulighetene for å oppnå det evige liv, forspilt. Av denne grunn har faraoene senere bygget sine graver i avsidesliggende og vanskelig tilgjengelig fjell, og det var litt av en bedrift først å komme noen hundre meter opp på en leder til et hull i fjellet, kripe inn der og så igjen kripe hundreder av meter nedover til gravkammerne. Gangene i fjellenes indre er rene labyrinter, idet det skulle vanskeliggjøres for tyvene å



Karnak-templet, en del av søylehallen, i bakgrunnen pylonene.

finne frem til graven. Men også her ble klatringen belønnet med de skjønneste farverike veggmalerier, relieffer og hieroglyfer i de mange rom under jorden. Det var jo ikke bare selve gravkammeret for sarkofagen, men mange andre rom som inneholdt alt det som hadde vært kongen kjær. Mat og drikke for lange tider og alt mulig annet skulle hjelpe den døde på veien gjennom dødsrikets 7 vanskelige stasjoner for så å komme frem til solguden og det evige liv.

Meget interessant er det å nevne arbeiderne som hugget ut kongens graver. De hadde ikke som vi, 8-timers arbeidsdag, men sikkert sine 14 arbeidstimer og mer, men allikevel, tross tretthet og en totalt sliten kropp, bygget de i sine få fritimer sine egne graver med bilder og annen utsmykking, for deres udødelighetslengsel var like stor; livet på jorden var for de gamle egyptere bare en bisak, en bagatell, det eneste av virkelig verdi var det hinsidige liv, udødeligheten.

Jeg spurte forresten min guide hvordan man i den gamle tiden kunne få lys nok til å arbeide så dypt under jorden. Han skjønte ikke at jeg var så dum at jeg ikke selv kunne finne ut hvordan man lyste inn i gravkammerne. Kommet opp til overflaten igjen, pekte han på en araber som satt foran inngangen med et stort speil som solen falt rett på. Speilet reflekterte lyset rett inn i gangen, og under jorden satt andre menn med speil og reflekterte det videre til de forskjellige rom. Ikke bare kongens, men også de høye embedsmenns graver hadde opptil 30 eller 40 rom, så alt det man trengte under den lange reisen gjennom dødsriket, kunne plasseres i nærheten av den døde.

Kanskje jeg også burde nevne Ramesseum som Ramses II i sin 66 år lange regjeringstid bygget, men som for det meste nå ligger i ruiner. På en av de brede pylonene finnes et maleri om krigen mellom Ramses og hetitterne. Hieroglyfene forteller at



Forfatterinnen ser litt betenkt på leideren opp til fjellkanten med hull til å krype inn i fjellet.

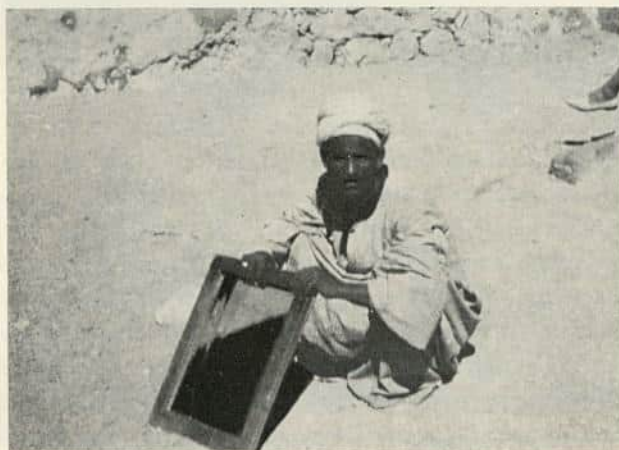
Ramses i fredstraktaten forlangte 5000 høns, for det fantes ikke høns i det gamle Egypt. Den slue hetitter-konge sendte seierherren dverghøns. Så nåtidens besøkere må ikke være forbauset over de bitte små egg på hotellene som forsvinner i egg-glasset. I Ramasseum ligger også en kjempestatue av Ramses II, men den er brukket i 3 deler, og bare en av delene veier alene 150 tonn. Hvor man enn står og går i det gamle Egypt, er man stum over disse veldige dimensjoner.

Så gikk turen til Dendera-templet, og denne turen ga oss et begrep om fellahenes elendige tilværelse. Ved hjelp av en «shaduff» et slags paternosterverk med leirkrukker løftes vannet opp av Nilen eller en kanal og fordeles på de små jordlapper fellahene eier. Det benyttes den dag i dag den gamle treplog med kamel og trekkokse foran. Fordi det aldri regner, har husene hverken tak eller vindusruter, og alt avfall plaseres direkte foran husene. Men, du store min, hvor aggressive disse fellahene er, ingen foto uten høy betaling — takk! Selv et bilde jeg skulle ta av et forlatt pilgrimshus skulle betales med en «Bakschisch». Uten å fotografere gikk jeg inn i bilen, men da fløy stenene gjennom ruten, så vi fortrakk mer enn hurtig. Denne steiningen ved minste anledninger er vel skikk fra

gamle dager. En dame fra vårt hotell skulle kjøpe noe på et apotek i en av Luxors sidegater. Hun ble omringet av mange barn som ba henne om en «Bakschisch». Da hun viste dem sin tomme pengepung snudde barna, og øyeblikkelig var hun overdenget med stein — så man får passe seg i disse områder.

Et uforglemmelig inntrykk var også det meget godt bevarte Horus-templet i Edfu med de mange innskrifter, relieffer og malerier, som forteller om solgudens og himmelgudens kamp for det gode og seier over Nil-gudinnen i krokodilleskikkelse. Når solen skinner rett inn på den indre gårds plass på den ruvende granittstatuen av solguden med falkehodet, blir man uvilkårlig grepet av andaktsfølelse og beundring for all den skjønnne og stadig varierende arkitektur.

Så gikk reisen med et skranglete lokaltog til Assuan, dvs. man håpet å komme levende dit, neddyngnet i bylter og tepper som de andre passasjerene på det overfylte toget bare kastet på en. Assuan-prosjektet har nå i mange år beskjeftiget konstruktører, ingeniører, vitenskapsmenn og kunsthistorikere, som forsøker å redde, hva reddes kan, av de gamle kulturmonumentene. Den store innsjøen som skal demmes opp her får en lengde på 620 km, fra Assuan til Sudans grense. Alene på østsiden finnes 20 000 sidedaler som må tettes. Min guide så meget pessimistisk på hele planen. Den første ble jo allerede forkastet p.g.a. mange jordutglidninger, og erstattet med plan nr. 2. Egyptologen mener at disse kolossale vannmengdene som skal demmes opp og ligne et hav, ved en abnorm sterk Nilflod muligens vil sprengte hele anlegget og så velte innover det nedre Egypt og drukne mennesker, dyr og land. Vel, det får ingeniørene greie, men når man reiser oppover med Nilbåten i 2 fulle døgn og tenker på at hele dette veldige området skal bli en innsjø med kunstige demninger, ser man med sitt indre øye allerede et «Menetekel» på veggen.



Araberen speiler lyset ned i de underjordiske ganger.



Templet i Luxor.



Blikk over Nilens 1. karakt, sett fra Aga Khans mauoleum.

Fra Assuan tok jeg flere småruter med dahabijen, de festlige seilbåtene. Først til Aga Khans meget stilfulle mauoleum med en praktfull utsikt over Nilens 1. katarakt, så til det bedårende Isitemplet på øya Philae, som i 3/4 år står under vann, men nå var kommet til syne igjen, så man kunne legge til med båten og fryde seg over dette idylliske stedet.

Så kom dagen da vi skulle gå ombord på Nilbåten og fortsette reisen til Sudan. Da jeg hadde stiftet bekjentskap med de rare renslighetsbegrepene i Egypt, hadde jeg bedt min guide om å reservere enelugar for meg. Imidlertid fantes det ikke enelugar på disse båtene, men for å komme meg i møte meddelte rederiet at det skulle henges en barkasse på siden av båten. Men det ble gjort oppmerksom på at skipet av og til gikk på grunn som følge av de mange sandbankene, og for å lette båten blir da wiren til barkassen kuttet over.

«Det gjør ingen ting», sa min guide, «damen kommer fra sjøfartsnasjonen Norge, så hun vil nok klare å seile sin egen sjø».

Med disse «lyse» utsikter gikk jeg ombord i barkassen. Men ingen ting hendte, og jeg hadde inntrykk av å leve i en helt annen verden da solen gikk ned fra en blodrød himmel og alle tenkelige farve-

nyanser i rødt og gult var på horisonten. Det var så uvirkelig skjønt at jeg bare en gang har opplevet en lignende vidunderlig solnedgang, i Freetown i Sierra Leone.

Ved midnatt og i full-måneskinn stoppet båten ved det berømte og nå så meget omtalte Abu Simbel templet, lyskasterne strålte rett på de 4 kjempestatuene ved templets inngang, og vi fikk lov til å gå i land for i denne nattens stund å vandre rundt i dette praktfulle templet, som er hugget 55 m rett inn i fjellet. Lyset av en liten stormlykt, båret av en innfødt foran oss, kastet hemmelighetsfulle skygger over statuer og søyler, og man følte seg nesten beklemt i nattens myke mørke over å ha forstyrret vitnene til det gamle Egypts storhetstid. Måtte det lykkes ingeniørene å løfte dette templet slik at ikke den nye Assuandammens vannmengder begraver dette minnesmerket for alltid.

Neste dag kom vi til Wadi Halfa, grensebyen på Sudans område, men her skal jeg slutte, for ennå er tankene opptatt med underverkene fra en tid mange tusen år tilbake, en tid da våre forfedre ennå gikk rundt om i skogen med pil og bue — og vi drister oss i dag til å snakke om underutviklede land som allerede dengang hadde noen av de høyeste kulturer verden har sett.

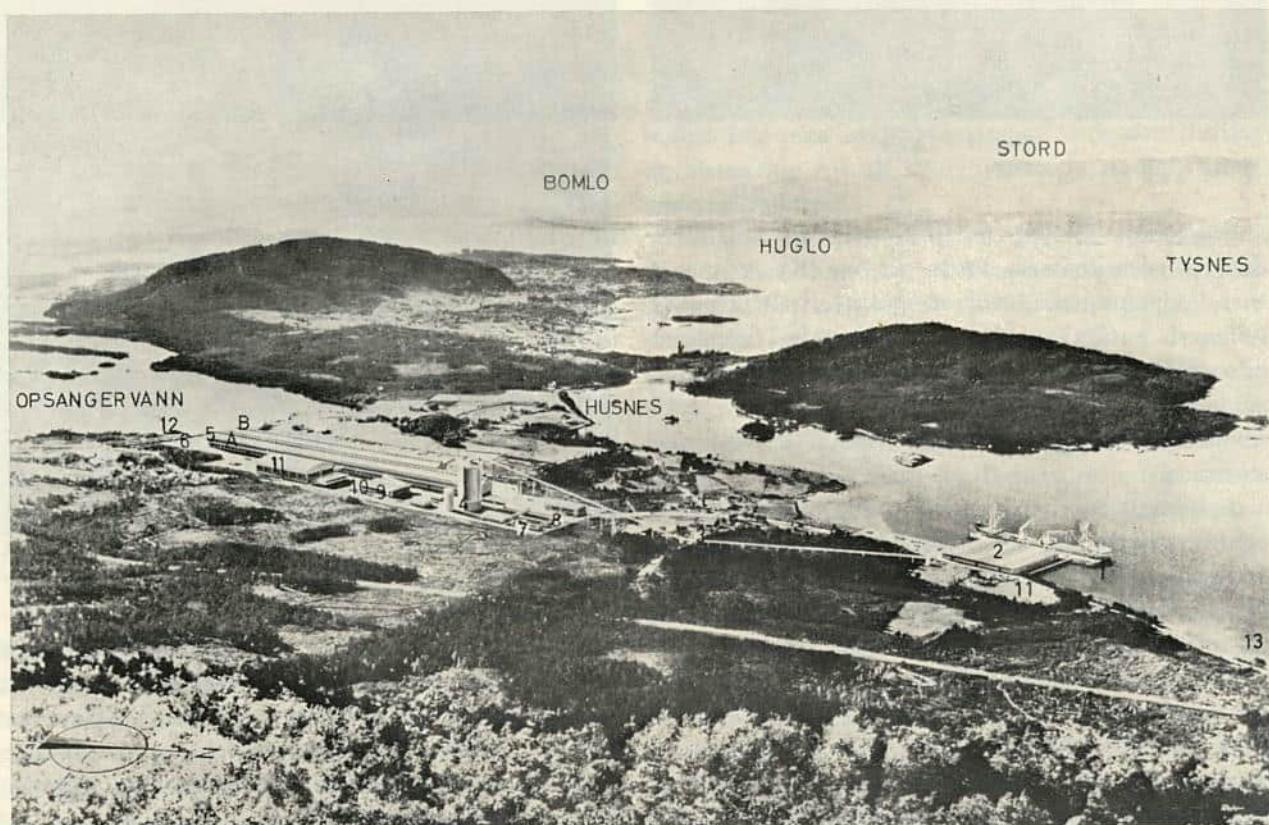
Eventyrene veksler. Ingen er like.
Noen er store og spenningsrike.
Andre er små. Med fin poesi
som den røde gjennomgangsmelodi.
Noen er grå. Og enkle av utstyr.
Det er hverdagens eventyr.
Men tross forskjellig farge og klang.
Begynner de alle: Det var en gang....

STOFF

til neste nummer av avisen må sendes redaktøren innen 1.8.65. Vennligst overhold innleveringsfristen.

Magne Solvsberg:

Hva er Sørøst, Husnes og Siemens-Husnes?



Her ser vi Husnesanlegget. Avstanden fra pumpest. 13 og til pumpest. 12 er ca. 2 km.

En rekke av firmaets ansatte har i løpet av det siste halve året støtt på navnene i overskriften. De fleste er antagelig ikke kjent med hva disse står for.

Bildet ovenfor gir oss svar på noe av det, nemlig aluminiumsverket til Sør-Norge Aluminium (Sørøst) på Husnes.

Sør-Norge Aluminium er et aksjeselskap der det sveitsiske selskap «Schweizerisches Aluminium AG», også kalt (Alusuisse), «Swiss Aluminium», eller tidligere også kjent som «AIAG», har aksjemajoriteten.

Dette selskapet har sitt hovedkontor, salgskontoret og tekniske avdelinger i Zürich.

Riktigere er det antagelig å betegne foretaket som et konsern, da det eier og driver aluminiumsverk rundt omkring i verden. Etter hva vi uformelt

kjenner til dreier det seg om ca. 10 smelteverk og valseverk for aluminium plassert i Sveits, Italia, Nederland, England og Amerika. Antar vi at et pent lite verk koster en bagatell av 200—300 mill. N. kr., blir jo dette noe.

Produkter fra disse verkene er kjent også hos oss. Som eksempel kan nevnes at våre høyspentfolk bruker forspente aluminiumsrør fra Alusuisse i de 300 kV-anlegg.

Utenom den rene produksjonen, prosjekterer de selv sine anlegg og driver konsulentvirksomhet for andre aluminiumsverk. De har egne bygningstekniske, maskintekniske, elektrontekniske og metallurgiske avdelinger og sine egne systemer for de vesentlige leddene i produksjonen.

Spesielt vil jeg her peke på røkvaskanleggene.

Vi har alle hørt og lest om røklager og fluorskader rundt våre tidligere aluminiumsverk. For meg, som ukyndig, ser det ut som om disse plagene hadde vært mindre om det hadde vært lagt like mye vekt på renseanlegg der, som det nå blir gjort på Sørø, der røkvaskeanlegget nok koster adskillige millioner.

Fra en tid tilbake husker vi alle Stortingsdebatt og avisskriving om reising av aluminiumsverk på Vestlandet, om kontrakter, aksjetegning og «know-how», uten at vi menige kanskje var klar over hva det egentlig dreiet seg om. Men på tross av alt oppstyret ble det dannet et selskap med tilhold på Husnes for bygging og drift av et aluminiumsverk. Firmaet betegnes vanligvis som Sørø.

Oppførelsen av anlegget er nå i full sving. Størrelsen på al-verk angis ofte med antall haller eller antall ovner. For oss er vel begge deler mer eller mindre gresk, men dimensjonene på bygningene sier oss vel noe. Det skal oppføres 2 haller, hall A og hall B.

Hall A er på 120 ovner og får en lengde på 634 m. Hall B er på 90 ovner og en lengde på 485 m. På fotoet er hallene merket med henholdsvis A og B.

80 stk. av ovnene i hall A skal være driftsklare 15/10 i år og skal i drift 1/11. Store deler av hall A er følgelig bygget når dette skrives, og den elektriske montasjen skal begynne 15/5. Elektrisk montasje i hall B skal begynne ca. 1/11 og hele anlegget skal være ferdig utpå våren 1966.

Ovnshallene er selve kjernen i al-verket, og til denne kjernen hører det en rekke hjelpeorganer. Uten å kunne gi noen leksjon om hvordan en «lager» aluminium, kan jeg gi en kort beskrivelse av gangen i produksjonen, slik som jeg har oppfattet denne under bearbeidelsen av anlegget.

Til høyre på bildet ser vi kaien (1). Denne blir allerede nå utvidet slik at den kan ta de største båtene. På kaien finner vi 2 stk. kraner, hver på 8 tonn. Nærmere mot oss ser vi havnelageret (2) med en grunnflate på ca. 7 mål.

Fra kaien går det et transportbånd (3), vel 700 m langt, opp til toppen av en silo (4). Siloen er 33 m i diameter og ca. 50 m høy. Under siloen blir det bygget garderober og bad for folkene.

Transportanlegget fra kaien og opp i siloen er for råmaterialet, eller rettere sagt aluminiumdioksyd (Tonerde). Å se på ligner dette stoffet på lysegrått mel, eller som sement, men noe lysere. Oksydet tapes ut i bunnen av siloen og kjøres med spesielle vogner inn i ovnshallene og fylles i ovnene. Ovnene kalles her for katoder og får meg til å tenke på jettebadekar. De er laget av stål, og kranen som skal løfte disse ved reparasjon er på 80 tonn.

Som de fleste kjenner til skjer «smeltingen» ved

at det sendes likestrøm gjennom massen. Polene dannes av store klosser støpt av en blanding vesentlig bestående av koks og tjære. «Klossene» for den ene polen er støpt fast til bunnen av ovnen, mens «klossene» for den andre polen, anoden, er festet til spesielle holdere, som igjen er skrudd fast til en stor holder som går over ovnen. Denne holderen kan kjøres opp og ned ved hjelp av en elektrisk motor.

Ovnene er koblet i serie og det går en strøm av størrelsesorden 50—100 000 A gjennom dem.

Enhver kan da tenke seg at skinnforbindelsene mellom ovnene blir voksne. Til dette brukes det aluminiumsskinner. En kaller dem vel mer korrekt for blokker idet de anslagsvis har et tverrsnitt på 10 x 50 cm, og det legges flere skinner parallelt. Skinnene skjøtes ved sveising. Dette er da ikke lenger elektrikerarbeid selv om det er strømførende skinner det dreier seg om.

Hallene forsynes med likestrøm fra likerettere plassert i likeretterbyggene (5), ett for enden av hver hall. Likeretterne leveres av et sveitsisk firma, men er bygget av Siemens siliciumdioder.

Likeretterne mates fra anleggets koblings- og transformatorstasjon- kalt mellomspenningsbygget (6). Det føres inn en 300 kV-linje. 300 kV-anlegget består av bare 3 stk. pantografskillebrytere. Kraften transformeres ned til 20 kV i 3 stk. enfasede transformatorer, og hele anlegget forsynes fra mellomspenningsbygget over 20 kV kabelnett.

Spenningen transformeres fra 20 kV til 380 V i såkalte blokkstasjoner. Blokkstasjonene, som er plassert i tyngdepunktene for belastningene, består av transformatorer, effektbrytere, lastskillebrytere for 20 kV, sikringsfordelinger og målefelt for 380 V. Blokkstasjonene er bygget som stålplatekapslede anlegg og blir levert av oss.

Av andre hjelpebygg kan nevnes:

Katodeverksted (7) der katodene senere skal repareres, men der de nå delvis blir bygget og klargjort.

I anodeverksted (8) blir anodeholderne reparert og «blokkene» støpt på. Produksjonen her er sterkt automatisert.

Til anlegget hører det et stort antall kjøretøyer, og det er bygget en stor garasje (9) med verksted.

Ved siden av garasjen finner vi et stort lager (10) med flere verksteder.

Fra ovnshallene transporteres den flytende aluminiumen ut i støperiet (11). Her blir den så raffinert, leget og støpt ut i forskjellige slags former. Det kan være borrar, stenger og store blokker. Støperiet har flere typer smelteovner og andre innviklede arbeidsmaskiner. Denne delen av anlegget ventes å by på adskillig elektrikerarbeid.

Videre kan nevnes fyrhus, kompressorhus, tank-

anlegg (11) med tanker for tungolje, lettolje og propan sammen med en rørtrasé på vel 1 km. Anlegget har 2 stk. pumpestasjoner, én for ferskvann (12) og én for sjøvann (13) til gassvaskeanlegg.

Hva er så Husnes?

Husnes er stedsnavn i Kvinnherad kommune i Sunnhordland. Kommunen strekker seg ca. 6 mil utetter sydsiden av Hardangerfjorden. Fast veiforbindelse til uteverdenen er det ikke, og en må alltid i båt når en skal til Husnes.

Landskapet rundt Husnes er noe av det peneste jeg har sett i landet. Klimaet er godt, men nedbøren stor.

Men det er neppe de naturskjønne omgivelser som har tiltrukket seg industriherrenes oppmerksomhet. Som industriområde er stedet nøye utvalgt. Det er god havn med mulig utbygging for store fartøyer, det er elektrisk kraft til disposisjon og nok ferskvann. Selve tomten er stor nok og byr ikke på store vanskeligheter for bygging og planering. Distriktet har ledig arbeidskraft og mangler industriforetagender.

• Hva er så Siemens Husnes?

For anlegget, som det er gitt et visst bilde av ovenfor, har vi rammekontrakt på den elektriske montasjen, og er en av våre største montasjekontrakter. For dette er det da etablert en montasjeavdeling på Husnes, som av medarbeiderne kort og godt kalles Siemens Husnes, eller S/Husnes.

Hovedplanene for de elektriske anleggene utarbeides av Alusuisse's elektroavdeling i Zürich. Disse planene blir så viderebehandlet, kalkulert og detaljbearbeidet på vårt bearbeidingskontor i Oslo.

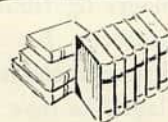
Fra oktober i fjor har medarbeiderne hatt hendene fulle, og fabrikkene har vært godt belagt med SØRAL-oppgaver i den senere tid.

Montasjen på anlegget tok til i november i 1964 og vil vare til ut på sommeren 1966. Montasjemengden vil tilta utover våren og sommeren, og vi ventet å ha 60—70 mann i arbeid på Husnes utpå ettersommeren.

For å klare oppgaven er det etablert et ganske stort apparat på anleggsplassen. Vi har et anleggskontor ledet av en av våre sivilingeniører og det er opprettet verksted og lager (Lager Husnes) med egen lagermann. Anlegget ligger langt vekk og kommunikasjonene er ikke de aller beste.

Når dette skrives står vi foran påbegynnelsen av montasjen i den første hallen, og håper på mye goodwill fra våre medarbeidere for å kunne gjennomføre oppgaven tilfredsstillende.

Det er de kunnskapene du tilegner deg etter skoledagene som teller. Ellers vet du jo ikke annet enn det alle vet.



BIBLIOTEKET

Nye bøker

- | | |
|--------------|---|
| DK 621.386 | Grundlagen und Anwendung der Röntgen — Feinstruktur — Analyse.
Hans Neff. |
| DK 621.3 | Kurzschlussströme in Drehstromnetzen.
Richard Roeper. |
| DK 347.7 | Oslo Handelsstands Forenings Femtimannsutvalgs Responsa 1932—1962. |
| DK 621.39 | Laser.
Dipl.ing. H. H. Klinger. |
| DK 621.399 | Digitale Schaltungen mit Transistoren.
Walter Dietrich. |
| DK 65 | Organisasjon og arbeidsmåte i rasjonaliserings- og arbeidsstudieavdelinger.
Produksjonsteknisk Forskningsinstitut. |
| DK 659 | Reklamens ekonomiska roll.
Industriens Utredningsinstitut. |
| DK 621.396.8 | Taschenbuch der Funk-Entstörung.
VDE Verlag — Berlin. |
| DK 658.3 | Opplæring i bedriften.
Universitetsforlaget — S. David M. King. |
| DK 651 | Analyse av kontorarbeidet.
Bedriftsøkonomisk Forlag — Odd Sviland. |
| DK 621.392 | Mikrowellenröhren.
Friedr. Vieweg & Sohn — Braunschweig. |
| DK 06 | Konferanseteknikk.
Stig B. Hedin. |
| DK 621.399 | Schaltungen mit Halbleiterbauelementen — Band 1.
Erich Gelder og Walter Hirschmann. |
| DK 657 | Der Betriebsabrechnungsbogen.
Dr. Friedrich Wille, Dipl.-kfm. Helmut Norden. |
| DK 621.399 | Elektronikens grunder.
J. Schröder. |
| DK 54 | Kjemi.
Professor Håkon Flood. |
| DK 621.3 | Lasers and Applications.
W. S. C. Chang. |
| DK 30 | Sosiale fakta.
Sosialdepartementet. |
| DK 331 | Ferieloven.
Bergh Ulsaker. |

Menneskene dyrker hver sin pasjon.
Av det store talent fikk hver sin rasjon.
Noen ble stjerner som kunne tindre,
andre fikk lite — eller enda mindre.
Men også beskjedenhet krever teknikk:
å glede seg over — hva andre fikk.



FORM og FLORA på Frogner

Sommer-Oslo får i år festlig fritidsutstilling i 120 dager

Etter en lang arbeidsdag — etter et langt arbeidsår — inviterer Oslo til en fritidsforlystelse i sommer som hovedstaden ikke har sett maken til.

Skandinavias største hage- og fritidsutstilling — FORM OG FLORA — ble åpnet på Frogner i Oslo 15. mai.

I fire herlige sommermåneder vil et blomsterflor danne ramme og miljø om den omfattende utstillingen på Frogner. Form og Flora er tenkt å bli en inspirasjonskilde for alle oss som vil skape trivsel om våre hjem.

200 000 tulipaner

Det største tulipanflor som noen gang er vist i Norge, vil glede øye og sinn. 200 000 tulipaner vil blussende sette farge på utstillingsområdet, og når tulipanene er avblomstret, kommer *tusenvis* av roser, stauder og sommerblomster i stedet.

Flere tusen trær og prydbusker vil pynte opp — og gi tips og informasjon til hageeiere om hva vi bør velge for vår lille hageflekk.

Utstilling i 4 måneder

Form og Flora på Frogner blir sommer-Oslos eldorado. Det ventes 400 000 mennesker på besøk.

Det blir liv og aktivitet over alt. Fra seter til enebolig blir vist på utstillingen. Interesserte firmaer vil sette opp 10—12 hytter i en liten «hytteby», slik at folk med hyttedrømmer i ro og mak kan studere hvilken hytte som passer best.

Det bygges flere hus med hager omkring — for å gi utstillingens gjester anledning til å se i praksis hvordan villahagen, rekkehushagen, atriumet osv. tar seg ut.

Seterkost og underholdning

Hver dag i 120 dager vil et festlig underholdningsshow gå av stabelen. I tilknytning til setra blir det fra restauranten servert ekte norsk seterkost. På utstillingsområdet blir det også flere andre serveringssteder, så ingen skal behøve å gå sultne fra Form og Flora om rømme og spekemat ikke frister.

40 måter å lage vei og mur på

Det nytter ikke i en liten artikkel å fortelle om alt som vil skje. Som et lite eksempel på utstillingens omfang, kan nevnes at det skal demonstreres 40 ulike måter å bygge vei og hagemur på — veiene og murene blir reist, slik at den enkelte ved selvsyn kan få et inntrykk av hvorledes de forskjellige materialene virker i praksis.

Lysende fontener

Ingen ting bringer slikt liv i en hage eller parkanlegg eller frisker mer opp i et steinhardt byparti enn en sprudlende og plaskende fontene.

Kombinerer man vann og lys har man full glede av anlegget til alle døgnetts tider.

Vi nordmenn fryder oss over de mange vakre og



Siemens parkfontener



Siemens hagefontener

storslagne fonteneanleggene vi ser under våre reiser i utlandet, men har selv bare i liten grad forstått å utnytte vann og lys som dekorative elementer.

I SIEMENS i Erlangen har man en egen spesialavdeling for fonteneanlegg, og verden over finner man SIEMENS' fontener i alle tenkelige størrelser og utforminger. Det kan være et lite anlegg i en privathave, overdådige fontener i Orienten hvor vann er luksus eller det berømte vann- og lysorgel på Planten und Blumen i Hamburg.

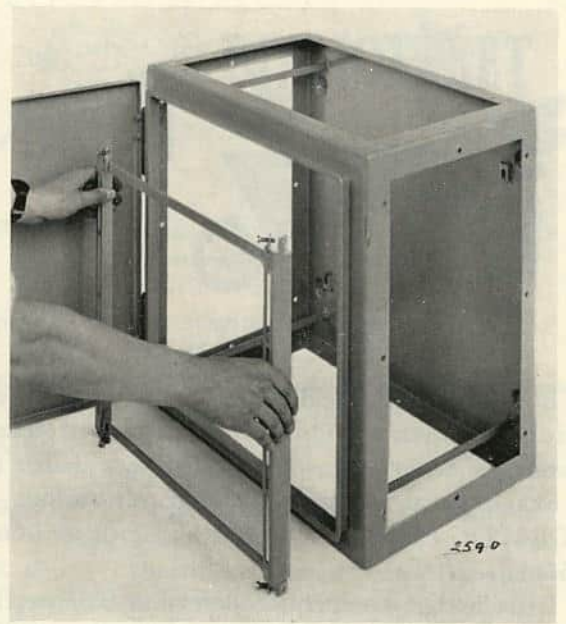
På Form og Flora slår vi et slag for mer bruk av «levende vann» her hjemme og har montert to mindre anlegg. Det ene er plassert i en villahage, mens det andre, som gir et eksempel på en mindre fontene for parker, åpne plasser, restaurant-hager osv., har fått en iøynefallende plassering på utstillingsområdet.

NØTT Å KNEKKE

Kan du ved å veie 3 ganger på en skålvækt, finne den ene av til sammen ni kuler som har forskjellig vekt fra de øvrige. Kulene har samme dimensjon og utseende for øvrig.

Svar sendes KEG, S/T.

Flere riktige løsninger vil delta i loddtrekning om en nøtteknekker.



†Leserne vil kanskje stusse over dette navnet, men det er stålplateskap som bygges etter bestemte mål, og som igjen kan bygges sammen i forskjellige kombinasjoner.

Elektriske fordelingsanlegg for industri og større bygg må ofte bygges slik at anleggene er beskyttende kapslet.

SIEMENS MODULSKAP type S 301—1 til S 301—4 er godkjent av NEMKO for tørre, fuktige, smussige og brannfarlige rom.

Skapene er konstruert slik at disse sammen med dørene får en såkalt labyrinttetning, og er dermed sprutvannsikker uten pakning på dørene.

Denne tetningsmåte som gir luften anledning til å slippe gjennom døren, byr på en ganske vesentlig fordel med hensyn til kondens der hvor anleggene er utsatt for store temperaturvekslinger.

Det interessante er videre at denne tetningsmåte også er støvtett, uten å bruke pakning som hittil har vært vanlig. Såvidt vi kjenner til er SIEMENS MODULSKAP det første skap på markedet med denne løsning.

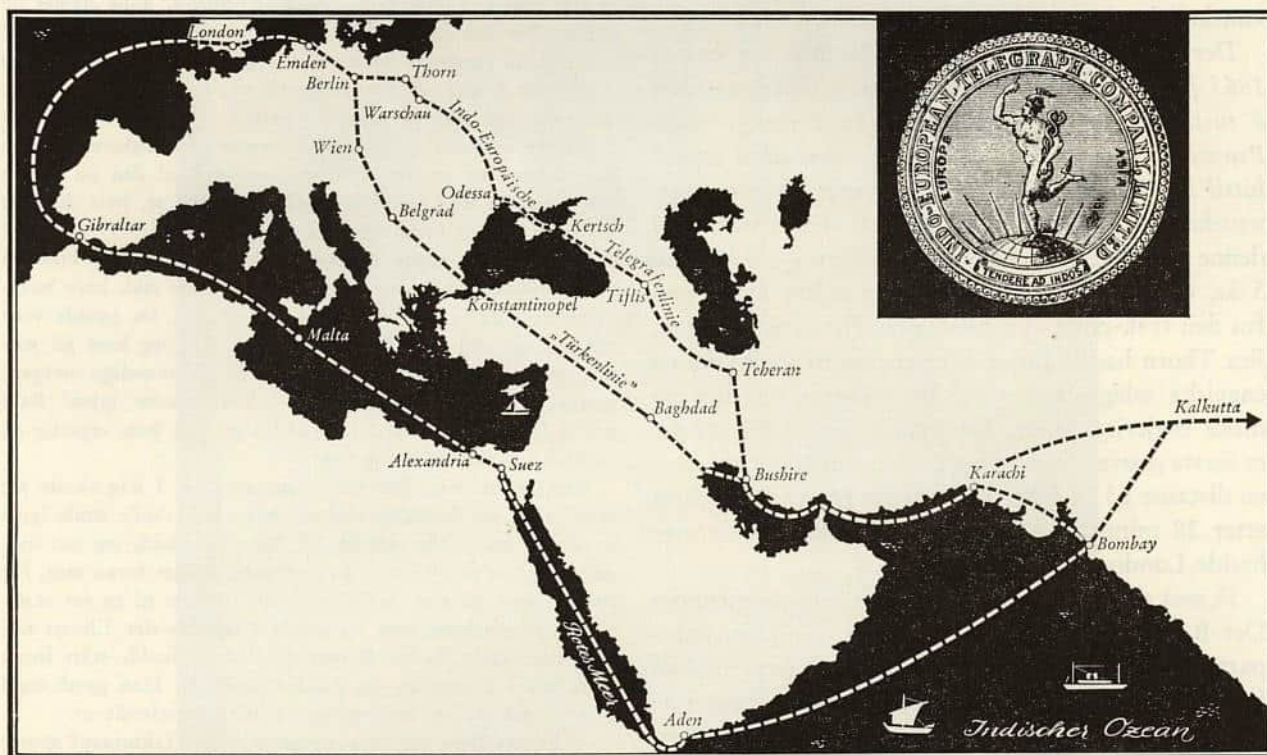
Bildet viser skapstørrelse 2, uten dekkplater, og man ser her den nevnte labyrint som dannes når døren lukkes.

For å foreta montasjen i SIEMENS MODULSKAP er det laget en montasjeramme som også kan monteres ferdig med apparater (brytere, sikringer m.m.) utenfor skapet. Dette gjør at monteringsarbeidet kan foregå raskere. Bildet viser montasjerammen i den stilling den føres inn i skapet.

På den korte tid SIEMENS MODULSKAP har vært på markedet er det produsert ca. 2000 enheter, noe som skulle fortelle mer enn noe annet om at modulscape er blitt godt mottatt. RSt

Ti dager til Kalkutta

Av Hans Pieper



«På linjene av det asiatiske Tyrkia ble det den 1. mars åpnet telegrafstasjoner til Bassora med permanent natt-tjeneste og til Durady med full dag-tjeneste.» Dette kunne leses i året 1865 på alle offentlige telegrafstasjoner. Det hadde lyktes å telegrafere direkte mellom England og India. I 7 år hadde man gjort forsøk på å opprette en telegrafisk forbindelse på denne strekningen.

Siden 1837 hadde engelske kjøpmenn og først og fremst «The East-indian Company» sendt sin post til India pr. skip via Gibraltar og landtangen Suez. Etter at det elektriske telegrafi var blitt oppfunnet, meldte det seg straks ønsket om å installere en telegrafisk forbindelse mellom England og India, og denne skulle føres gjennom Egypt.

Våren 1859 monterte det engelske kabelfirma Newall en kystkabel fra Suez til Aden og i 1860 videre til Karachi. *Werner von Siemens var villig til å overta den elektriske kontrollen etter sin 2 år tidligere utviklede Kabelmontageteori.* På hjemreisen fra Aden opplevet han i Det Røde Hav det for-

liset som han har utførlig berettet om i sine memoarer. Snart skulle det vise seg at den nettopp monterte kabel grodde fast på Det Røde Hav's koralløyer, så den ikke kunne tas opp igjen når noen skader gjorde en reparasjon nødvendig.

I mellomtiden hadde engelske firmaer montert kabel- og luftledninger mellom England og Suez, og derfor dukket i 1862 den idéen opp at man kunne erstatte den manglende telegrafforbindelsen mellom Suez og India med postskip. De store engelske handelshus hadde i Egypt agenter som sendte beskjeder fra India pr. telegram videre til Europa og England. Telegrammene mellom London og Suez brukte 2—4 døgn, mens videreforsendelsen pr. skip til Bombay tok 14 døgn.

På grunn av denne lange befordringstiden syntes det å være hensiktsmessig å opprette en linje på land helt til Den persiske bukt. Den engelske regjering imøtekom dette behovet ved å legge en kabel mellom Karachi og Bushire ved Den persiske bukt. Også her deltok *en ekspert fra Siemens-huset,*

dr. Esselbach. Dessverre druknet han ved en arbeidsulykke før arbeidet var fullført.

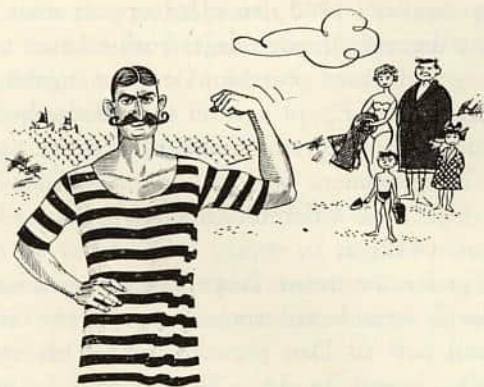
Ved hjelp av den såkalte «Tyrkerlinje» som gikk fra Konstantinopel via Wien til London, ble forbindelsen til England i 1865 gjennomført. Allikevel var denne linjen ennå ikke noen idéell løsning, idet et telegram mellom England og India ennå trengte 10 døgn på grunn av tekniske og administrative vanskeligheter.

Derfor bestemte Werner von Siemens seg høsten 1865 for sammen med sine brødre William og Carl å installere en telegraf-luftledning tvers gjennom Prøyssen, Russland og Persia for derved å unngå hittil bestående ulemper. Etter mange, delvis meget vanskelige forhandlinger, lyktes det å installere denne «Indo-Europeiske Telegraflinje» i løpet av 3 år. Over 70 000 telegrafmaster måtte settes opp fra den tysk-polske grensestasjon Thorn til Teheran. Fra Thorn hadde linjen tilknytning til det tyske og engelske telegrafnettet og fra Teheran til den indiske regjeringens nett. Da man i juni 1870 sendte et første prøvetelegram fra London til Kalkutta over en distanse på 11 000 km, kom det frem til Kalkutta etter 28 minutter — og allerede etter 65 minutter hadde London svar-telegrammet.

Skjønt det nokså snart ble lagt nye linjer gjennom Det Røde Hav, ble inntil 1. verdenskrig ca. halvparten av hele telegramkommunikasjonen mellom England og India ført over den «Indo-Europeiske Telegraflinjen». Først i februar 1931 ble den nedlagt, idet bl. a. også radiotelegrafien var blitt en altfor stor konkurranse.

«Siemens-Mitteilungen»

God sommer!



Han badet fra stranden i 1902
han bader ennå — og fysikken er go'!

Smil mot verden

I alle slags trykksaker finner vi rett som det er noen linjer om at vi skal smile til verden, så smiler verden igjen til oss. I sanger og viser ja, kort sagt over alt reklameres det for smilet. Men smiler verden igjen til en som smiler mot den, det er det som er spørsmålet. Har dere forsøkt, mine damer og herrer. Det har altså jeg.

Forleden bestemte jeg meg til å følge denne rosverdige parole om å smile til verden og til alle jeg traff på min vei. Jeg ville lage meg en personlig gallup.

Da jeg smilende en mandags morgen gikk nedover til jobben nynet jeg muntert: — Smil og smil, til den du møter, det er smilet som gjør deg smukk. Du skal se, hvis du bare vil smile, smiler byen igjen til deg.

Folk som jeg møtte så underlig på meg og lurte visst på om jeg hadde mistet min ringe forstand. De gikk bare hode-rystende videre, men ingen smilte igjen. . . . De trodde visst det var en som kom fra gla' fest. . . . Da jeg kom på jobben var som vanlig de omkringsittende fjes mandags morgen-gjette, men smilet sto hos. . . . Smilte noen igjen? Bare gamle frøken Olsen. . . . De andre gryntet bare ergerlig og snakket om ranglefant og bakrus. . . .

Men jeg lot meg ikke kue, bestemt sånn. I dag skulle jeg smile, men det berømte verdens-smilet som skulle smile igjen hadde jeg ennå ikke sett noe til. Ikke før hadde jeg satt meg ned foran en pult hvor et hav av papir bølget foran meg, før sjefen ringte på meg. Smilet mitt ble likesom til en rar skjelling i munnvikene, men jeg greide å beholde det, i hvert fall sånn noenlunde. Sjefen så opp etter at jeg hadde stått foran ham fem minutter og jeg bukket smilende. Han gned seg i øynene, tok av seg brillene, og så helt uforstående ut.

— Er det Dem som har regnet ut denne fakturaen? spurte han grettent. Jeg har fått reklamasjon fra kunden at den er feil, og det verste av alt er at vedkommende er belastet med alt for lite beløp.

— Nei, det er ikke min signatur, sa jeg og smilte imøtekom-mende.

— Dette er pine død ikke noe å glise av at firmaet gjør feil, sa han sprengrød i ansiktet. — Be Hansen komme inn til meg med en gang.

Det skulle virkelig noe til å bevare smilet i sjefens hule, men jeg skyndte meg ut, og smilende fikk jeg fatt i arme Hansen, og han spurte hva pokker jeg flirte av.

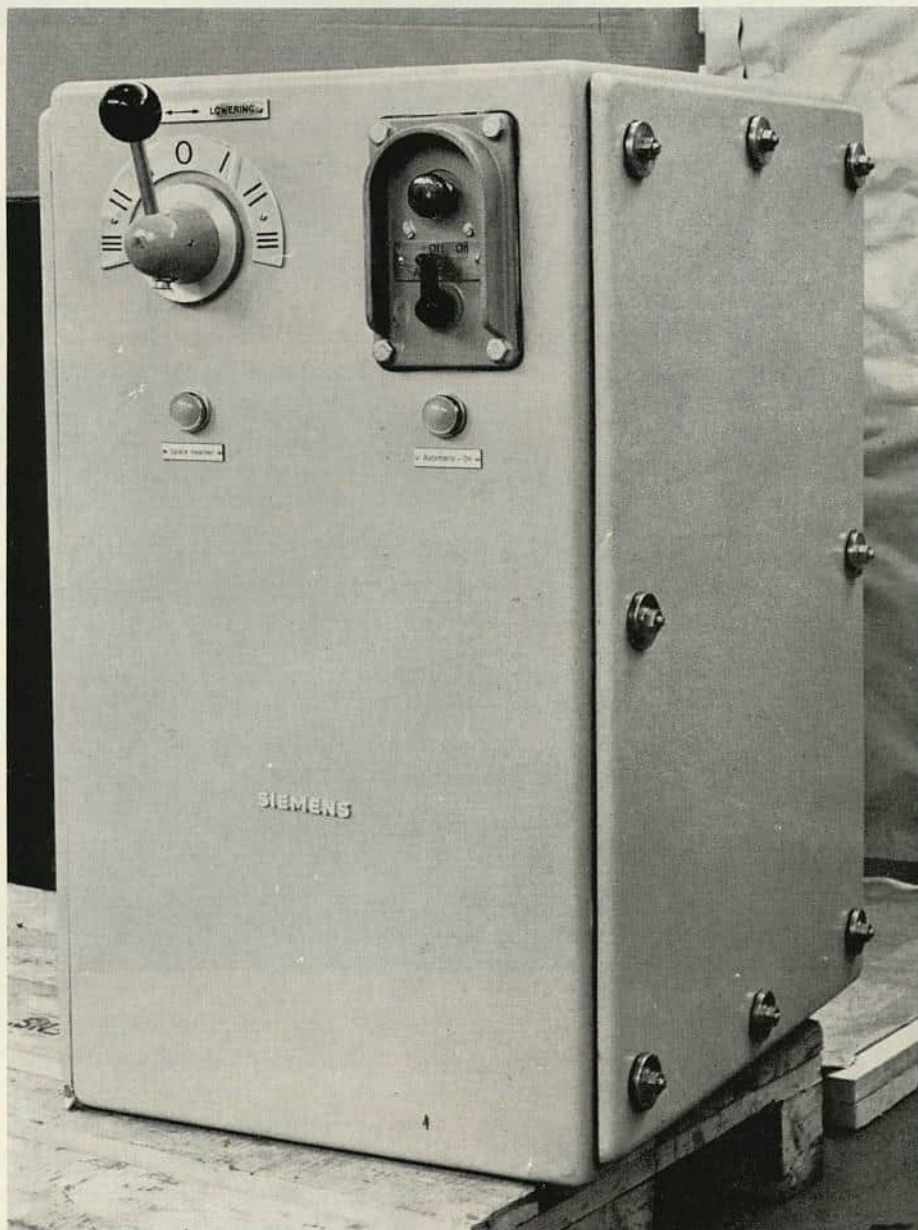
Gamle frøken Olsen ga meg atter et smil igjen, og nå syntes jeg hun nesten virket ungdommelig. Det å møte verden med et smil er litt av en kjempeoppgave, og da lunsjpausen kom smatt jeg ut fortest mulig. Ute på gaten smiler jeg igjen, men hvis man går på gaten i denne byen alene, og smiler blir en tatt for en tulling. En herre som kom sammen med en søt jente stoppet meg simpelthen opp og spurte rett ut hva jeg mente med å smile slik til forloveden hans. Det var med nød og neppe jeg ungikk juling. På stamkaféen smilte jeg kelneren min i møte, men han hadde akkurat den dagen et blått øye, så han ble stiv som en selskapsskjorte i ansiktet, og dypt fornærmet. . . .

Da greide jeg ikke lenger dette med smilingen og inntok den vanlige norske alvorlige masken, og da gikk det straks bedre.

Fortell meg ikke lenger at hvis jeg vil smile til verden så smiler den igjen til meg.

Pedlar.

Skap av glassfiberarmert polyester



Av nye ting som er gått ut fra sterkstrøms-fabrikken i Trondheim i den senere tid kan nevnes et skap i glassfiber.

Dette skap er for skipsvinsjeanlegg, det såkalte Mooving Wincher.

Skapet som vises på bildet inneholder kontaktorer, sikringer og likerettere, det vil si alle apparater for kjøring av en Siemens vinsjmotor, type hQOR 212.

Glassfiberarmert polyester er et materiale som ser ut til å bli brukt mer og mer innom den elektrotekniske industri.

For skipsanlegg har materialet den store fordel at det er korrosjonssikkert (ruster ikke), det er mekanisk meget sterkt og er en særdeles god isolator.

Kontaktorskapet ble utviklet av oss etter at vi hadde mottatt bestilling på utstyr for Mooving Wincher.

Etter at skapet forelå ferdig på senvinteren dette år har vi i skrivende stund allerede levert 12 skap. Den måte skapene er mottatt på i skipskretser både i inn- og utland, tyder på at dette skapet skulle bli en meget god artikkel.

RSt



Medarbeider i S/T Knut Petersen

Besøk Siemensanlegget, Sluppen



Fra v.: Ing. Carl Lindholm, siv.ing. C. F. Fredén, ing. Gøran Lindén, overing. Sven Lagerquist, siv.ing. L. Egefalk, ing. Løfgren, ing. O. Berglund, ing. S. Stoltz, ing. R. Stokkan.

Siden Siemens Norge A/S, Trondheim, flyttet til det nye anlegget på Sluppen, har vi her hatt en rekke meget hyggelige besøk fra kunder og andre forbindelser i inn- og utland. Alle er like begeistret over den moderne sterkstrømsfabrikk, vårt moderne og hensiktsmessige engroslager og anlegget for øvrig. Når grupper av Siemens-kunder også utenom Norge gjerne tar turen til Trondheim, føler vi oss særlig smigret.

Av besøk i den senere tid kan bl.a. nevnes Driftsbestyrerlaget i Hedmark og Oppland, deltakere ved årsmøtet for Selskapet for Lyskultur, svenske el-verkssjefer, medlemmer i Norsk Innkjøpslederforbund på sin elektrodag og ca. 170 deltakere ved generalforsamlingen i Elektro-Installatørenes Landsforbund. I mai måned fikk vi bl.a. besøk av repre-

sentanter fra Kungliga Vattenfallstyrelsen i Stockholm.

La oss se litt på hva Adresseavisen skrev i forbindelse med et av disse besøk, nemlig besøket av de svenske elektrisitetssjefer som kom til Trondheim i mars måned i ens ærend for å besøke oss.

Svenske EL-sjefer på besøk i Siemens-anlegget i Trondheim

«Det nye, store Siemens-anlegget på Sluppen i Trondheim har de siste par dagene hatt besøk av 35 svensker. Besøket, som avsluttes i dag, har hatt tre hovedemner: Transformatorbioskene av glassfiberarmert plast, som Siemens i Trondheim er alene om å lage, og som har vakt stor interesse også i Sverige, skillebrytere og orientering og demonstra-

sjoner i sammenheng med husoppvarming med elektrisitet — noe som hittil nærmest har vært ukjent på bredere basis i Sverige, men som etter hvert blir mer aktuelt. De fleste av de svenske gjestene er kraftverkssjefer. Videre er det representanter for Siemens i Sundsvall og Stockholm. Dessuten er en fra det svenske elektrisitetstilsynet, overinspektør Jung, med på besøket i Trondheim.

Direktør, sivilingeniør Johan Bottheim, ved Siemens Norge A/S, Trondheim, opplyser til Adresseavisen at de svenske gjester i går først var med på en omvisning i det hypermoderne fabrikkianlegg på Sluppen. Deretter ble transformatorkioskene av glassfiberarmert plast demonstrert ved ingeniør Georg Hansen som for øvrig har vært gjestenes konaktmann i bedriften under oppholdet her.

Gjestene fikk demonstrert firmaets skillebrytere, som også eksporteres til Sverige. Programmet omkring elektrisk husoppvarming som er nytt for Sverige, og først er blitt aktuelt etter at elektrisitetssverkene i den siste tid har utarbeidet mer differensierte og oppvarmingsvennlige tariffer. Hele programmet av bedriftens husoppvarmingsutstyr ble demonstrert og dosent Todnem ved NTH ga en utredning om «Erfaringer ved husoppvarming med elektrisitet i Norge.»

Under besøket i Trondheim har de svenske elektrisitetsverksfolk også vært Siemens' gjester ved skapelige arrangementer. Reiseleder er herr Ekman fra Siemens i Sundsvall.

I tillegg til de nevnte besøk kan vi nevne besøk av studenter fra Norges Tekniske Høgskole, elever fra Trondheim Tekniske Skole og De maritime Skoler i Trondheim, deltakere i Norsk Ingeniørforenings kurs ved N.T.H., «Automatisering ombord» foruten besøk av andre kategorier som klienter ved Statens Attføringsinstitutt. Dessuten må vi nevne at Salgs- og Reklameforeningen i Trondheim holdt generalforsamling hos oss i forbindelse med en presentasjon av anlegget og at en av Rotary-klubbene her på tilsvarende måte la et av sine møter til oss.

Vi ønsker imidlertid også våre ansatte på gjennomreise i Trondheim velkommen innom. Spesielt er alle våre kunder fra fjern og nær som måtte ønske det, hjertelig velkommen på besøk!

G. H.

Bedriftshåndball mellom byene Trondheim og Oslo

Siemenslaget i Trondheim har som kjent i lengre tid drevet aktivt på håndballfronten. Herrelaget har to utendørs- og to innendørssesonger bak seg, og



Fra v.: Tore Trondvold, Anne-Lise Vikan og Karl Andersen.

damelaget har én utendørs- og to innendørssesonger unnagjort.

Det er nå over 80 herrelag og noe over 20 damelag i kretsen. Herrelaget har hele tiden spilt i 1. divisjon mens damelaget har vært på gjesterolle i 2. divisjon en sesong. I den forestående cup har vi også påmeldt et II. lag i herreserien.

I forrige match som kretslaget hadde mot Oslo Krets var Siemenslaget representert ved Steinar Woldset. Nå skal også et damelag stables på bena. Vi var denne gang ikke snauere enn at vi fikk med to mann på herrelaget og én dame på damelaget. En av herrene, Karl Andersen, måtte imidlertid melde avbud da han var ansvarlig for musikken på skifesten som Siemenslaget holdt på skistua samme helg. Siemens-kontingenten ble altså redusert til en duo bestående av Anne-Lise Vikan og Tore Trondvold.

Turen til Oslo vil sikkert bli betegnet som uforglemmelig for de flestes vedkommende. Vi var spent på om vi skulle møte noen spillere fra S/O, men ble dessverre skuffet.

De to kampene gikk som ventet i Oslos favør, men de avløp ikke helt uten spenning. Damelaget spilte først, noe som i høyeste grad virket inspirerende. Resultatet ble så vidt anstendig som 6—9.

I herrekampen var det en tydelig klasseforskjell og Oslos lag var besatt med spillere som alle hadde spilt aktivt i første divisjon. Sluttresultatet ble etter forholdene ikke så avskrekkende, nemlig 11—22.

Hjemturen gikk med ekspressen og det eneste vi hadde pådratt oss var to tap og en forstuet fot, men alt i alt ble det en tur som var meget lærerik for de trønderske lagene. Det er også gjort en avtale med Oslo om en gjensitt i Trondheim uten at det er fastsatt noe tidspunkt.

— t. t. —

TIPP-TIPP-TIPP HURRA!



Blant sterkstrømfabrikkens funksjonærer har det de siste 3 månedene vært et tippelag som har gjort det riktig skarpt. Innsatsen er kr. 125.— pr. gang fordelt på 5 tippere. Etter å ha varmet opp de første ukene med diverse 10'ere og en enkel 11 ble det full klaff i uke 16 med 12 rette og ca. 17 000 kr. på deling. Siemensavisen var til stede da tusenlappene ble fordelt og de blide ansikter på bildet er fra venstre fru Britt Uthaug, fru Aud Strand, tippebas Jan Pallin, Anders Braa Stene og Tor Odd Vist. Tippelaget lot seg ikke distrahere nevneverdig

av den store gevinst for de fulgte opp med 11 rette i uke 17.

Hva gevinsten skal gå til? Først til en liten tippefest i Palmehaven og senere blir pengene satt inn i husbygging for de flestes vedkommende.

Det hører med til historien at fru Britt Uthaug bare var med på denne ene uken som vikar for Olav Hatling som ikke hadde råd til å være med den gangen. Hans ansikt er ikke med på bildet da det var alt annet enn blidt.

JM

Skipstavler til Japan

I løpet av det siste året har vi hatt en gledelig bestillingsinngang når det gjelder skipstavler. Av de aller mest interessante bestillinger er utvilsomt ordenen på 8 stk. skipstavler og 8 stk. kontrollpulter fra Ishikawajima — Harima, Japan.

Hovedtavlene som aller er like, består av 8 felt, — 4 generatorfelt, 4 fordelingsfelt og 1 startapparatfelt. Startapparatene er vanligvis plassert på sentrale steder i skipet, men på disse tavlene er det valgt å plasere startapparatene i et felt sammen med tavlen.

Skipstavler har vi tidligere produsert svært mange av, men kontrollpulter for fjernstyring er derimot noe nytt for oss. I de senere årene har det foregått en intens forskning og utvikling innen området automasjon ombord på skip, og Siemens Norge A/S har gleden av å være med på denne teknikken allerede fra starten av. Kontrollpultene som fabrikken skal produsere, er ca. 7,5 m lange, og hovedfunksjonen er fjernkontroll og fjernstyring av hovedmaskinen, hjelpemotorer og overvåking av temperatur og trykk, samt start og stopp av maskinene.

Pulten skal plasseres i maskinrommet og vil bli betjent av maskinistpersonalet, og dette kostbare og kompliserte elektrotekniske «vidunder» vil frigjøre arbeidskraft fra vaktjenesten i maskinen. OBe

SIEMENSLAGETS HERREHÅNDBALL-LAG I STEINKJER

Søndag 4. april deltok de 4 beste herrehåndballlagene fra Trondheim i det trønderske mesterskap for bedriftslag som ble avviklet i innendørshallen i Steinkjer. Siemens deltok med sitt 1. lag og gjorde en meget bra innsats samtidig som deltagerne hadde en fin tur innover til Inntrøndelag.

Resultater:

Siemens—Trønder Avisen 14—1
Lærerne—Staten 19—7
Politiet—Notramo 13—5
Kooperative—Grendahl Auto 12—7

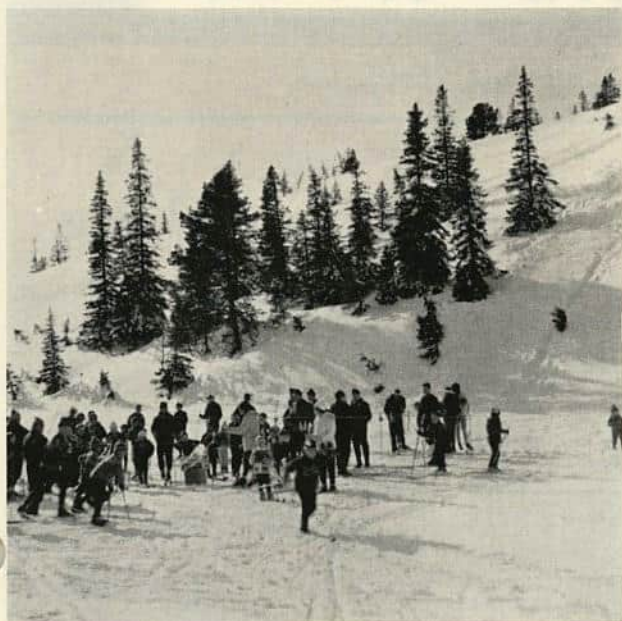
Semifinale:

Politiet—Kooperative 8—6
Lærerne—Siemens 18—14

Finale:

Lærerne—Politiet 12—7

Skidag 1965



Siemenslagets tradisjonelle skidag ble i år holdt på den ikke mindre tradisjonelle Skistua. For mindre lokalkjente ligger denne midt i hjertet av Bymarka med fin utsikt til den gamle Gråkallbakken, hvor så mange hoppedyster er utkjempet.

Lørdag den 23. mars opprant med skyfri himmel, så det ble en skidag av de store. Skifestkomitéen med Thorleif Pugerud (formann), Sverre Båtnes, Odd Berg og Hans Johansen hadde nedlagt et stort arbeid for å få det relativt store arrangementet av stabelen.

Det var egen løype og hoppbakke for barna. Langrennsløypen for voksne som var på 3 km ble av spesialister gått to ganger, mens koffertløperne fikk greie seg med én runde. Deltagelsen var god med ca. 60 barn og 70 voksne. Klassevinnere ble Ole Holte i spesialklassen og Karl Andersen i «Gaukrennet».

Etter at de fysiske anstrengelser var tilendebragt og før festen skulle begynne, var det tid nok til å få barna hjem og komme seg tilbake igjen. Klokken 20 gikk vi så til bords, og tradisjonen med lapskaus ble i år brutt da det ble servert «salt kjøtt og næppgraut» som smakte fortreffelig. Etterpå fikk vi kaffe avec. Senere ble det dans og stemningen var høy.

Alt i alt en meget vellykket skidag som vi vil minnes med glede og vi benytter anledningen til å takke skifestkomitéen for godt arbeid, så det hele ble en stor suksess!

KEG

Forslagsvirksomheten i Trondheim

I 1964 kom det inn i alt 18 forslag. Av disse vil 5 forslag av bestemte grunner bli vurdert på et senere tidspunkt.

Av de øvrige forslag ble to premiert. Begge forslag var sendt inn av arbeidere ved sterkstrømsfabrikken. Sterkstrømsfabrikken er for øvrig den største bidragsyter av forslag, idet alle forslag med unntagelse av ett kom derfra.

Det ene av de premierte forslag gjaldt bruk av mal ved lokking av hull i vinkelprofil og skinne i vårt stativ S 401. Forslaget var meget godt og betyr en ikke uvesentlig reduksjon i montasjetiden. Dette forslag ble premiert med kr. 250.—.

Det andre forslaget gikk ut på å forarbeide reoler på transportpaller for å lagre smågjenstander etter maling og montering. Også dette forslag var godt, men da det var vanskelig å finne en eventuell økonomisk innsparing, ble dette kun premiert med kr. 50.—.

Det er stor interesse for forslagsordningen i Trondheim. Allerede ved utgangen av april måned var det kommet inn 10 forslag siden årsskiftet.

For å stimulere virksomheten er det satt opp en ekstrapremie for det beste premierte forslag som kommer inn hvert år. På grunn av at en del av forslagene fra 1964 ennå ikke er ferdig behandlet, vil spørsmålet om ekstrapremie bli tatt opp senere.

Vi gratulerer!

40-årsjubileum

60 år



1.5.65. Ingeniør Arne Johan Høeg,

26.4.65. Verkstedarbeider Asbjørn L. Andersen, samt 60 år den 11.4.65.

Medarbeider i S/B Bjarne Lyngvær Fotos: J. Gismervik

Byggesektoren i Bergen og vår installasjonsavdeling



Blokk A og B.

Boligbygg.

Allerede for en del år tilbake var Bergen i den situasjon at der omtrent ikke fantes mer byggeland innen byens grenser.

Bergen fikk da overlatt av Fana kommune Fyllingsdalen, som ligger bak Løvstakken, et av byens syv fjell.

De to store boligselskaper i byen Vestbo og B.O.B., gikk straks i gang med planer for utbyggingen, som nå er i gjenge.

Vestbo bygger 3 høyblokker i naturskjønne omgivelser med i alt 204 leiligheter. Vår installasjonsavdeling har all elektrisk installasjon der.

Vi tar med 2 fotos fra Fyllingsdalen:

Veiforbindelsen til Fyllingsdalen, som den nå er, vil neppe holde etter at all utbyggingen der er fer-



Kronstad Barneskole, østfløyen. I bakgrunnen fjernsynsmasten på Ulriken.

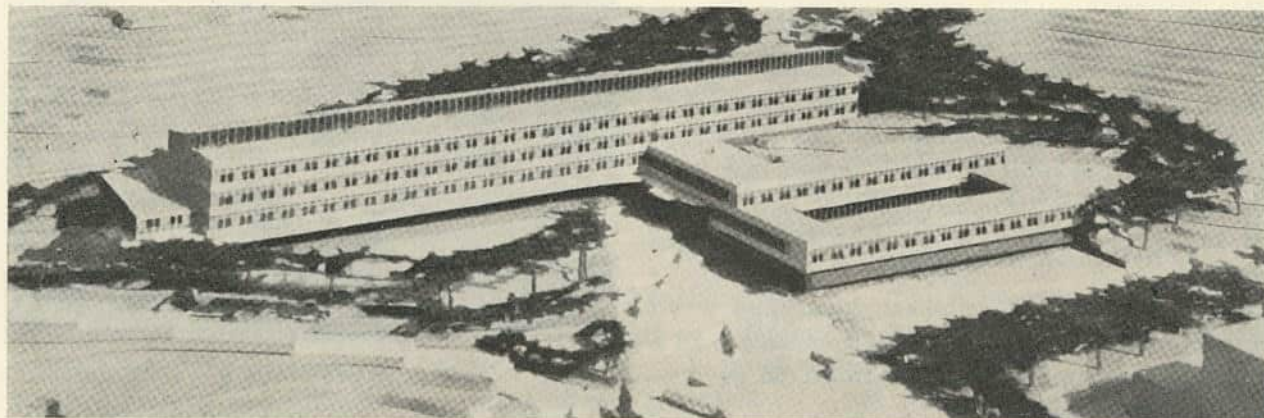
dig. Derfor er man allerede i gang med en tunnel gjennom Løvstakken, den blir ca. 2 km lang og kommer til å koste ca. 20 millioner kroner.

Skoler.

Vår installasjonsavdeling har også installasjonen ved Kronstad Barneskole og Slettebakken skole, og ovenfor ser De et foto fra østfløyen av Kronstad Barneskole.

Sykehus.

Vi er også med ved utbyggingen av Haukeland sykehus og har i disse dager begynt arbeidet på psykiatrisk avdeling og kjøkkenavdelingen. En tegning av modellen for psykiatrisk avdeling finner De nedenfor:



Tegning av modell for Psykiatrisk avdeling, Haukeland sykehus.

Personalia



Bernt A. Abild døde den 2.5 1965, 77 år gammel.

Abild var ansatt i vårt firma i over 40 år. Først arbeidet han på svakstrømsavdelingen, men i sine siste år hos oss var han gruppesjef på Spedisjonsavdelingen. Abild var av den gamle, hyggelige typen, som holdt tradisjonene i ære. Han var alltid lun og omgjengelig, så da han gikk av med pensjon, savnet vi ham som den gode kollega han var.

Vi takker ham for godt samarbeid og kameratskap og lyser fred over hans minne!

Vi gratulerer!

75 år

60 år



2.5.65. Carl J. Johansen, 16.4.65. Kristian Zetlitz, pensjonist. lagereksp.

60 år

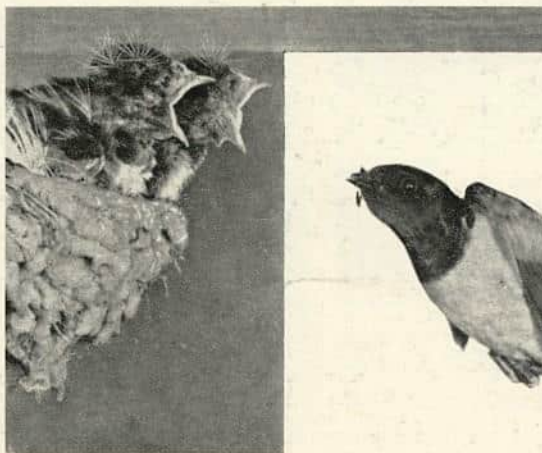
50 år



23.5.65. Wilhelm Johnsen, 2.6.65. Ragnar Aage Lundby, montør. lagereksp.

Vi ønsker følgende nyansatte velkommen:

Navn	Ansatt	Stilling	Avd.
Asbjørn Mellgren	1/10 1964	Læregutt	Svakstr.
Jan E. Jacobsen	1/10 1964	Lærling	
Trond Nilsen	1/10 1964	Lærling	
Grethe Bakken	1/10 1964	Lærling	
Arne Pedersen	23/11 1964	Montør	Inst.
Gro Gjerkaas	1/1 1965	Lærling	
Gunvor Dahl	18/1 1965	Kontordame	Bokh.
Reidar Rørås	19/1 1965	Visergutt	Lager
Bjørn E. Moløkken	20/1 1965	Visergutt	Lager
Stein Nystrom	1/2 1965	Tekniker	Anl.avd.
Roar Haglund	3/2 1965	Hjelpemann	Lager
Kolbjørn Alfheim	11/2 1965	Kontormann	Fakt.
Svein Eriksen	22/2 1965	Mont.ingeniør	Anl.avd.
Rolf Bjelke	1/3 1965	Rekl.sekretær	Rekl.
Tore Bjørgum	5/4 1965	Kontormann	Fakt.



Ingen ferie for soalemor!

Uten kildeangivelse er ettertrykk av avisens artikler forbudt.